

№ 227 (20990)

2015-рэ илъэс

МЭФЭКУ ШЭКІОГЪУМ и 28-рэ

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі къэбархэр тисайт ижьутьотэцтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

ШэкІогъум и 29-р ным и Маф

Адыгэ Республикэм щыпсэурэ бзылъфыгъэхэу лъытэныгъэ зыфэтшіыхэрэр! Тичіыпіэгъу лъапіэхэр!

МэфэкІ шІагъом — ным и Мафэ фэшІ тышъуфэгушІо!

Урысые мэфэпчъым чІыпІэ хэушъхьафыкІыгъэ мы мэфэкіым щеубыты. Джэныкъо машіом иухъумэкlо бзылъфыгъэ — нэу цlыфыгъэ-шэпхъэ дахэхэмрэ lэдэбныгъэмрэ арыгъуаар медыштефеде ни езрефетыным ар ишыхьат. КІэлэцІыкІухэм япІункІэ унагьом мэхьанэшхо зэриlэм, обществэм епэсыгъэ ціыфыр гъогу тэрэз тегъэуцогъэным ыкіи нэмыкіхэм уакъыпкъырыкіын хъумэ, анахь къытпэблэгъэ ыкІи шІу тлъэгъурэ тянэхэм езмехебаф ејишу дејитифа уени естинесед къитІотыкІыным епхыгъэ ушъхьагъу дэгъоу мы мэфэкІыр щыт.

Унагъом, ным ыкІи кІэлэцІыкІухэм ІэпыІэгъу ятыгъэным иІофыгъохэм Адыгеим ренэу анаІэ зэращытырагъэтырэр, тапэкІи зэращытырагъэтыщтыр хэгъэунэфыкІыгъэн фае. Ныхэм ящы акіэ нахьышіу хъуным, кіэлэціыкіухэр тэрэзэу пlугъэнхэм, унагьом обществэм чlыпlэу щиубытырэм нахь мэхьанэшхо араты зэрэхъугъэр зэкІэми тинэрылъэгъу.

Мы мэфэк мафэм тыгу къыдде эу тышъуфэльаю, тянэ льапіэхэр, псауныгьэ пытэ шъуиІэнэу, къышъупэблэгъэ цІыфхэм ягуфэбагъэрэ яшІулъэгъурэ шъуащымыкІэу илъэсыбэ къэжъугъэшІэнэу!

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ



Урысыем и Президент иполномочнэ лыкоо Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыІэ Владимир Устиновыр Мыекъуапэ къызэкlом, арырэ Адыгеим и Л**і**ышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъанрэ псэольэшіыпіэ заулэмэ ащыІагъэх.

Ахэм ягъусагъэхэм ахэтыгъэх федеральнэ инспектор шъхьа Іэу ЛІы-Іужъу Адамрэ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу КъумпІыл Му-

Республикэм и Ліышъхьэ Владимир Устиновым физкультурэ комплексэу Мыекъуапэ игупчэ щагъэпсыгъэр ригъэлъэгъугъ. Урысые политикэ партиеу «Единэ Россием» ипроекткІэ мы спорт псэуальэр агьэпсыгъ. КъатитІоу зэтет, бассейнитІу зыхэт мы комплексым ишІын сомэ миллиони 167-рэ пэlухьагъ, 2013рэ илъэсым игъатхэ ар атыгъ.

Нэужым Владимир Устиновымрэ ТхьакІущынэ Аслъанрэ республикэ стадионэу «Зэкъошныгъэм» щыІагъэх. Мы илъэсым стадионым игъэкІэжьын пае республикэ бюджетым сомэ миллион 53-рэ къыхагъэкІыгъ. 2016-рэ илъэсым республикэм ибюджет сомэ миллион 40, федеральнэ бюджетым сомэ миллиони 100 къыхагъэк ынэу рахъухьэ. ПстэумкІи 2009-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу стади-

Владимир **Устиновыр** Адыгеим щыІагъ

оным игъэкІэжьын пае сомэ миллион 730-м ехъу къыхагъэкІыгъ. (Икlэух я 2-рэ н. ит).





Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан Фрайбургскэ университетым иклиникэ ипрофессорзу Оливер Томушрэ медицинэ технологиехэмкіэ ыкіи оборудованиехэмкіэ унэе фирмэм идиректорэу Франк Мюллеррэ тыгъуасэ alукlагъ.

агъэпытэщт

Іофтхьабзэм хэлэжьагь АР-м псауныгьэр къзухъумэгьэнымкІэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустем. Нэмыц специалистхэр мы мафэхэм республикэм къеблэгъагъэх, врачхэм, студентхэм апае О.Томуш семинархэр зэхищэщтых, уз гъэнэфагьэ зиІэ цІыфхэм профессорыр упчІэжьэгъу афэхъущт, хирургическэ ІэпыІэгъу зищыкІагъэм ишІуагъэ ригъэкІыным фэхьазыр. Джащ фэдэу Адыгеимрэ ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ клиникэмрэ Іоф зэдашІэнымкІэ, язэпхыныгъэ агъэпытэнымкІэ амалэу щыІэхэм, ащкІэ пшъэрылъ шъхьајзу къзуцухэрэм

лъэныкъохэр атегущы агъэх.

АР-м и ЛІышъхьэ пэублэ псалъэ къышІызэ, хьакІэхэм шІуфэс арихыгъ, зисэнэхьат едеф шим еІигиф охши фэдэ специалистхэр тишъолъыр къызэрэкІуагъэхэм мэхьанэшхо зэрэритырэр, ахэм опытэу аlэкІэлъыр къызфэгъэфедэгъэн зэрэфаем къыкІигъэтхъыгъ.

Инэу тигуапэ республикэмрэ Фрайбургскэ университетым иклиникэрэ язэпхыныгьэ нахь пытэ зэрэхъурэр. Медицинэм ылъэныкъокІэ нэмыц врачхэм аlэкlэлъ опытышхор тэри къыз/эк/эдгъэхьаным. ахэм нахь апэблагьэ тыхъуным ты-

фэкІон фае. Германием имедикхэм яшІуагъэкІэ Урысыем щыпсэурэ нэбгырабэхэм япсауныгъэ зэтырагъэуцожьыгъ, ар зымыуасэ щыІэп. Урысыемрэ Германиемрэ зэгуры Іоныгъэ азыфагу илъыным мэхьанэшхо иІ. Фрайбургскэ университетым иклиникэрэ Адыгеимрэ ащкІэ щысэ дэгъу къагъэлъагьо. Ныбджэгъухэм афэдэу тызэІукІэн, шъхьэихыгьэу тызэдэгущы Іэн тлъэк Іыныр — джары пшъэрылъ шъхьа Іэр, къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Адыгеим игуапэу къызэрэкІорэр. мыш шыпсэүрэ цыфхэм шъхьэкlафэ зэрафишІырэр къыІуагъ нэужым гущыІэ зыштэгьэ Оливер Томуш. Адыгеим икІыгъэ студентхэр яклиникэ зэрэщыІагьэхэм, стажировкэр зэрэщакІугьэм мэхьанэшхо иІэу ылъытагъ. ТапэкІи мыщ фэдэ зэпхыныгьэр агьэпытэным, студентхэмкіэ, врачхэмкіэ зэхъожьынхэм, опытэу аlэкlэлъымкlэ республикэм имедикхэм адэгощэнхэм зэрэфэхьазырхэр профессорым къыхигъэщыгь.

— Мэфэ заулэм къыкіоці медицинэ Іэпы Іэгъу зищык Іэгъэ нэбгырэ 40 фэдизмэ саlукlагь, упчІэжьэгъу сафэхъугъ. Ахэм ащыщхэу операцие зищык агъэхэр къахэсхыщтых. Зи пэры-ОХЪУ КЪЭМЫХЪУМЭ, ИЛЪЭСЭУ КЪИхьащтым имэлыльфэгъу мазэ республикэм джыри сыкъэкюшт. къысэжэрэ цІыфхэм сишІуагъэ *язгъэкІыщт,* — къыІуагъ Оливер

Профессорым зэхищэгъэ консультациехэр дэгъу дэдэу зэрэрекІокІыгьэхэр, цІыфхэр ащ зэригъэрэзагъэхэр Мэрэтыкъо Рустем къыхигъэщыгъ. Джащ фэдэу Франк Мюллер зипэщэ фирмэм аужырэ шапхъэхэм адиштэрэ медицинэ оборудованиеу ыгъэфедэхэрэм министрэм осэшІу афишІыгъ. ГущыІэм пае, щитовиднэ железам такъыр ціыкіоу иіэ

хъугъэхэр шъэжъыер къыхэмыхьэу агъэк одынхэм итехнологие аІэ къырагьэхьагь. НэмыкІ операциехэмкіи а шіыкіэр бгъэфедэн плъэквыщт.

Мыщ фэдэ оборудованиер зэрашІогьэшІэгьоныр, мы льэныкъомкІэ Ф. Мюллер зипэщэ едек минешад фо мемдиф фэхьазырхэр ыкІи медицинэ пкъыгъо заулэ республикэм ыщэфын зэрилъэкІыщтыр АР-м и Ліышъхьэ къыІуагъ. А Іофыгьом профильнэ министерствэр нахь тэрэзэу хэплъэнышъ, предпожение гъзнафагъзхар къы хьынхэу министрэм пшъэрылъ фишІыгъ.

- Мыш фэдэ специалистхэр нахьыбэу тадэжь къакІохэу, опытэу а эк эльымк эк кыддэгуащэхэ къэс Адыгеим имедицинэ системэ хэхъоныгъэхэр ышІыштых. ыпэкІэ лъыкІотэщт. ЗэкІэми анахь шъхьаІэр псауныгъэр ары — ар цыфым иІэмэ, зэкІэри ІэкІэль. Арышь, ар къэтыухъумэн фае. Нэмыц специалистхэм тапэкІи тяжэ, ахэр тиныбджэгъушІухэу тэлъытэх, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

АР-м и Ліышъхьэ хьакіэу къэкІуагъэхэм Адыгеим фэгъэхьыгъэ тхылъхэр, сувенирхэр шІухьафтынэу аритыгьэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Владимир Устиновыр

Адыгеим щыІагь

(ИкІэух).

Джащ фэдэу Урысыем и Президент иполномочнэ ліыкіоу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыіэ Владимир Устиновыр юннатхэм ястанциещтыгъэм дэжь кіэлэціыкіу Іыгъыпіитіоу щагъэпсыгъэр зэригъэлъэгъугъ. Республикэм и Ліышъхьэ зэрэхигъэунэфыкіыгъэмкіэ, кіэлэціыкіу Іыгъыпіакіэхэр зэрагъэпсыхэрэм дакіоу, нэмыкі учреждениехэм аратыгъэгъэ унэхэу ыпэкіэ кіэлэціыкіу Іыгъыпіэкіэ агъэфедэщтыгъэхэми къарагъэгъэзэжьых.

Владимир Устиновымрэ ТхьакІущынэ Аслъанрэ мы мафэм аужырэу зыдэщыІагъэхэр Мыекъуапэ икъыблэ-къохьэпІэ лъэныкъо щагъэпсырэ физкультурэ комплексыр ары. Ащ бассей-

ни, гектари 9,5-рэ зэлъызыубытыщт стадиони хэтыщтых. Партиеу «Единэ Россиер» кІэщакІо зэрэфэхъугъэм тетэу 2010-рэ илъэсым мы физкультурэ комплексыр агъэпсэу рагъэжьэгъагъ. Ау аужырэ илъэситІум федеральнэ мылъку къызэрамытІупшырэм къыхэкІэу ащ ишІын къызэтырагъэуцогъагъ. Адыгеим и ЛІышъхьэ Урысыем спортымкІэ иминистрэу Виталий Мутко зыюкіэ нэуж псэолъэшІыным игъэпсын паублэжьыгъагъ. Мыгъэ а комплексым иапэрэ чэзыу иухын сомэ миллиони 161,5-рэ пэlyaгъэхьащт, ащ щыщэу сомэ миллион 61,5-р республикэм ибюджет къыхагъэкІыгъ. Илъэсым ыкІэм ехъулІэу комплексым ишІын аухын фае.

Владимир Устиновым кlэлэцlыкly Іыгъыпlэхэм чэзыухэр ямыlэжьынхэмкlэ республикэм дэгъоу Іоф щашlэу ылъытагъ. Ащ нэмыкlэу Урысые Федерацием и Президент иполномочнэ лlыкlоу Къыблэ федеральнэ шъолъырым щыlэм зэрэхигъэунэфыкlыгъэмкlэ, спорт псэуалъэу агъэпсыгъахэхэр амал зэриlэкlэ цlыфкlyanləу шlыгъэнхэ фае.

Адыгеим и ЛІышъхьэ зэрэхигъэунэфыкІыгъэмкІэ, а лъэныкьомкІэ гъэхьэгъэ шІукІаехэр республикэм щашІыгъэх. 2013-рэ илъэсым республикэм исхэм япроцент 26,7-р физкультурэмрэ спортымрэ апыщэгъагъэмэ, 2014-рэ илъэсым пчъагъэр процент 35-м, мыгъэ процент 36-м нэсыгъ.

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ ипресс-къулыкъу

Ным и Мафэ ипэгъокізу

1998-рэ илъэсым къыщыублагъэу, шэкіогъу мазэм иаужырэ тхьаумафэ ным и Мафэ Урысыем щыхагъэунэфыкіы. Мыгъэ ар шэкіогъум и 29-м тефагъ. Ащ ипэгъокіыгъ тыгъуасэ, шэкіогъум и 27-м, мэфэкі зэхахьэу Адыгэ республикэ филармонием щыкіуагъэр.

Ащ хэлэжьагъэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм социальнэ политикэмкіэ ыкіи псауныгъэм икъэухъумэнкіэ икомитет ипащэу Ирина Ширинар, Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкіэ министрэм игуадзэу Хьэпэе Марыет, культурэмкіэ министрэм игуадзэу Нафиса Васильевар, Мыекъопэ къэлэ администрацием ипащэу Александр Наролиныр, бзылъфыгъэхэм я Союз ипащэу Светлана Дорошенкэр, нэмыкіхэр.

Ныхэм ямэфэкікіэ къафэгушіуагь іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкіэ министрэм игуадзэу Хьэпэе Марыет. Мэфэкі зэхахьэм къырагъэблэгъагъэхэми, ны пстэоу республикэм исхэми псауныгъэ

пытэ яІэнэу, ясабыйхэм ашъхьагь бэрэ итынхэу, ягухэльхэр кьадэхьунхэу ар кьафэльэІуагь. Нэужым сабыйбэ зиІэ ныхэу «Материнская слава» зыфиІорэ Щытхьу тамыгьэр зыфагьэшъошагьэхэм ар къэзыушыхьатырэ тхыльхэмрэ бгъэхальхьэхэмрэ аритыжьыгьэх.

Ащ фэдэ тын лъапІэкІэ къыхагъэщыгъэхэм ащыщых сабый 14 зыпІурэ Наталья Степановар, сабыи 10 зиІэ Чыхъо Светланэ, сабыи 10 зыпІурэ Ирина Добряченкэр, сабыи 10 зиІэ Вера Бедоевар, сабый 7 зыпІурэ Татьяна Дроновар, нэмыкІхэр.

Адыгеим иорэдыюхэмрэ икъэшъуакюхэмрэ къатыгъэ концертымк зэхахьэр аухыгъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

офшіэныр щынэгъончъэныр

Адыгэ Республикэм Іофшіэныр щынэгьончьэу щызэхэщэгьэнымкіэ межведомственнэ комиссием шэкіогьум и 27-м зэхэсыгьо иіагь. Ащ хэлэжьагьэх мы комиссием итхьаматэ игуадзэхэу Хьэпэе Марыет, Сергей Климченкэр, ведомствэ ыкіи къулыкъу зэфэшъхьафхэу республикэм итхэм яліыкіохэр.

Зэхэсыгъом Іофыгъуищмэ щатегущыІагъэх ыкІи къихьащт 2016-рэ илъэсым межведомственнэ комиссием иІофшІэн зэрэзэхэщэгъэщтыр щагъэнэфагъ.

Псауныгъэр къэухъумэгъэнымкіэ, гъэсэныгъэмкіэ, транспортымкіэ, псэолъэшіынымкіэ, мэкъу-мэщымкіэ учреждениехэм япащэхэр ыкіи яспециалистхэр іофшіэныр щынэгъончъэным зэрэфырагъаджэхэрэм къытегущыіагъ іофшіэнымкізыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкіз Министерствэм иотдел иконсультантэу Ольга Рюмкинар.

Ащ къызэриІуагъэмкІэ, ІофшІэным и Кодекс истатьяу N 225-м къызэрэдилънтэрэмкІэ, организациехэм япащэхэри, ІофшІэн языгъэгъотыхэрэри, унэе предпринимательхэри ІофшІэныр щынэгъончъэу зэ-

хэщэгъэным феджэнхэ ыкІи ащкіэ щыіэ шапхъэхэр зэрашіэхэрэр ауплъэкіунхэ фае. ЕгъэджэнымкІэ фитыныгъэ зиІэ организации 10-у республикэм итхэм ар агъэцакІэ. Ахэм ІофышІэ мини 2-м ехъу илъэсым къыкІоцІ рагъэджэн алъэкІы. Зы нэбгырэм иеджэн сомэ мини 2,5-рэ фэдиз тефэ. Илъэс зэкІэлъыкІохэр пштэмэ, рагъаджэхэрэм япчъагъэ бэп хахъорэр. ГущыІэм пае, 2013-рэ илъэсым нэбгырэ 820-мэ шІэныгъэ арагьэгьотыгьэмэ, 2014-рэ ильэсым пчъагъэр 1005-м нэсыгъ.

Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ и Къэралыгъо инспекцие зэрихьэгъэ уплъэкІунхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкІэ, мы илъэсым имэзибгъу ІофшІэн языгъэгъотырэ ыкІи специалист 12-р емыджагъэхэу къычІагъэщыгъ ыкІи административ-

нэ пшъэдэкІыжь арагъэхьыгъ, тазырэу сомэ мин 42-рэ арагъэтыгъ.

Егъэджэн Іофыгъом изэшІохынкІэ республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкІэкІо къулыкъухэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэм зафагъэзагъ, япхыгъэ ІофшІапІэхэм ащылажьэхэрэм игъом егъэджэнхэр афызэхащэнхэу комиссием хэтхэр кІэлъэІугъэх.

Унэе псэупіэхэм машіом зыкъащимыштэнымкіэ пэшіорыгьэшъ Іофтхьабзэу «Гъэфэбэгъур» зыфиіорэр, мэкъу-мэщым ылъэныкъокіэ лэжьэрэ ціыфхэм япсауныгъэ къэухъумэгъэныр, ахэм зэрахьэрэ щэнаутхэм яягъэ къэмыкіоныр ыкіи нэмыкі Іофыгъохэм комиссием изэхэсыгъо щатегущыіа-

КІзухым межведомственнэ комиссием 2015-рэ илъэсым зэшІуихыгъэ ІофшІзнхэм зэфэхьысыжь афашІыгъ, къихьащт илъэсым Іоф зэрашІзщт шІыкІэр агъэнэфагъ.

ЮШЪЫНЭ Сусан.

Адыгеим ис ныхэр егъэгумэкіых

Адыгеим ис бзылъфыгъэхэм я Союз иліыкіохэм къалэу Мыекъуапэ иурам шъхьаіэ щызэрахьэгъэ іофтхьабзэр зыфэгъэхьыгъагъэр гъогухэм атехьухьэрэ тхьамыкіагъохэм нэбгырабэ зэрахэкіуадэрэм ыкіи зэрахэфыкъухьэрэм ціыфхэм анаіэ тырягъэдзэгъэныр ары.

Ным и Мафэ къызыщыблагъэрэм ехъул!эу бзылъфыгъэхэм водительхэм автомобильхэр псынк!ащэу зэрамыфэнхэу, к!элэц!ык!ухэмрэ зыныбжь хэк!отагъэхэмрэ анахьэу афэсакъынхэу ара!уагъ, лъэсрык!охэм ура-

мыр зэпачыным ыпэкlэ водительхэм къалъэгъухэмэ, гъогу къаратымэ зэрагъэшlэнэу агурагъэlуагъ.

Адыгеим ис бзылъфыгъэхэм республикэм щыпсэухэрэм агу джыри зэ къагъэкlыжыыгъ кlэлэцlыкlум ищыlэныгъэрэ ипсауныгъэрэ анахь шъхьаlэ зи нымкlэ зэрэщымыlэр. Гъогум щызфэсакъыжьынхэу, нэмыкlхэм ящыlэныгъэкlи пшъэдэкlыжь зэрахьырэр зыщамыгъэгъупшэнэу, гъогурыкlонымкlэ шапхъэхэр амыукъонхэу цlыфхэм араlуагъ.

Советым изичэзыу зэхэсыгьо и агь



Пъыр зыщахащырэ Адыгэ республикэ станцием мы мафэхэм фонорскэ советым изэхэсыгьо цыкјуагъ. Ащ хэлэжьагъэх Адыгеим премьер-министрэ игуадзэу фаталья Широковар, АР-м псауныгъэр къзухъумэгъэнымкіз пминистрэу Мэрэтыкъо Рустем, ащ папэрэ гуадзэу Галина Савенковар, премыкіхэри.

2015-рэ ильэсым мэзибгьоу пык ыгьэм къык юц цыфым ищы эныгьэ зэтезыгьэуцожышт льым икъэтын нахь зегь ушьомбгъугь эным фэгьэхьыгь офш энэу зэхащагь эхэр зэфахьысыжьыгь эх. Джащ фэд у организациех эм зэрадэлажь эхэрэми зэхэсыгь ом щытегущы агьэх. Хынкум приставх эм Федеральн ргъ эрорыш ап у Адыгеим щы эм донорск эк-

циехэр зэрэщызэхащэхэрэм, ахэм шlуагьэу къахьырэм къатегущыlагь ыпэкlэ зигугъу къэтшlыгъэ гъэlорышlапlэм ипащэ игуадзэу Дмитрий Сидоренкэр.

Лъы зытыхэрэм ямафэхэр 2016-рэ илъэсым зыщы!эщтхэм яграфики зэхэсыгъом щытегущы!агъэх.

Зэхахьэм къекІолІагьэхэм зэфэхьысыжьэу ашІыгьэм зэрэщыхагьэунэфыкІыгьэмкІэ, до-

норым и Мафэ фэгъэхьыгъэу республикэм ит организациехэм ащашІэрэ Іофтхьабзэхэр ыпэкІи лъагъэкІотэнхэу аІуагъ.

Лъыр цыфхэм атымэ, чыпіэ къин ифагъэхэм Іэпыіэгъу зэрафэхъущтхэр зэхэрагъэшіэнэу гущыіэгъу нахьыбэрэ афэхъунхэр мурадэу яіэхэм ащыщ. Ащ епхыгъэ Іофыгъохэри зэхэсыгъом къыщаіэтыгъэх.

Лъыр гъогогъу 40-рэ ыкlи плазмэр 60-рэ зытыгъэхэр донор гъэшlуагъэ мэхъух. Ар къэзыушыхьатырэ тхылъыри ахэм афагъэшъуашэ.

ЧІыпіэ къин ифэгъэ ціыфхэм ишіуагъэ языгъэкіы зышіоигъо-хэм лъыр атыным охътаби ыхьырэп, щынэгъончъэуи ар ахащы. Лъыр зэрэзэхэтымкіэ зэрэзэтырафырэм ишіуагъэкіэ, ар зищыкіэгъэ нэбгырэ пчъагъэхэм арагъэгъотын алъэкіыщт. Ціыфым ежь ищыкіагъэр (лъыр ара, хьауми плазмэр ара) хагъахъо.

(Тикорр.).

Къэгъэлъэгъонэу «Югагрэм» **хэлэжьэщтых**

Мэкъумэщ техникэм ылъэныкъокіэ Урысыем ипроект къэгъэлъэгъон анахь инхэм мыр ащыщ ыкіи илъэс къэс Краснодар щызэхащэ. Мы Іофтхьабзэм компание 700-м ехъурэмэ яліыкіохэр еугъоих, Адыгеири ахэм ахэхьэ.

Мыгъэ я 22-у къэгъэлъэгъоныр шэкlогъум и 24 — 27-м щыlагъ. Урысыем ишъолъырхэм ямызакъоу, Францием, Италием, Германием ялlыкlохэм яэкспозициехэр къыращэлlагъэх. Къэралыгъо 33-мэ якомпаниехэр къекloлlагъэх.

АР-м мэкъу-мэщымкІэ и Министерствэ иліыкІохэр чанэу къэгъэлъэгъоным иіофшіэн хэлажьэх, сыда піомэ гъэфэбэпіэ комплексхэм къащагъэкіыхэрэр биологическэу къызэраухъумэщтхэр зыгъэхьазырыщт комплексэу Теуцожь районым къыщызэіуахыщтым фэгъэхьыгъэ

Адыгэ Республикэм мэкъумэщымкіэ иминистрэу Юрий Петровым къызэриіуагъэмкіэ, Урысыем и Къыблэ иаграрнэ шъолъырхэу апэ итхэм Адыгеир ащыщ хъугъэ. Къызэіуахыгъэ площадкэхэм, Іэнэ хъу-

раехэм ахэр ахэлажьэх, зэ-

зэгъыныгъэхэр адашІых.

зэзэгьыныгьэм ахэр кlэтхагьэх.

Мыгъэ апэрэу агропромышленнэ комплексым илъэныкъо зэфэшъхьафхэм афэгъэхьыгъэ научнэ Іофшіагъэхэр ыкіи инновационнэ проектхэр «Югагъэм» къырахьыліагъэх.

ЮШЪЫНЭ Сусан.



Психологэ-педагогическэ ыкlи медикэ-социальнэ ІэпыІэгъу

зишыкІэгъэ сабыйхэм апае

гъэпсыгъэ къэралыгъо бюджет

учреждениеу «Диагностикэмрэ

консультированиемрэ я Гупч»

зыфиІоу АР-м гъэсэныгъэмрэ

шІэныгъэмрэкІэ и Министер-

ствэ епхыгъэр, Адыгэ къэра-

лыгьо университетым педагогическэ психологиемкіэ ика-

федр арых Іофтхьабзэм кІэ-

хэр зышъхьарымытыжьхэр зы-

щапіурэ унагьохэм гумэкіыгьоу

къащыуцухэрэм общественно-

стым нахь анаІэ тырагъэты-

ныр, зигъо къэсыгъэ гумэкІы-

гьохэр зэхафыныр, щыІэныгьэм

чІыпІэ къин ригъэуцогъэ са-

быйхэр зыпіухэрэм яшіэныгьэ-

хэм ахэгъэхъогъэныр, мыхэр

опытэу яІзмкІз зэхъожьынхэр

ыкІи сабыйхэр зыщапІурэ уна-

гъохэм афэгъэхьыгъэ институ-

тым республикэм зыщегьэу-

шъомбгъугъэныр ары пшъэрылъ

шъхьаІэу зэхэщакІохэм зыфа-

АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэны-

гъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ

Аминэт, къэралыгъо бюджет

учреждениеу «Диагностикэмрэ

консультированиемрэ я Гупч»

зыфигорэм ипащэу Ожъ Ами-

нэт, Адыгэ къэралыгъо универ-

ситетым педагогикэмкІэ ыкІи

психологиемкІэ ифакультет иде-

канэу Хьакъунэ ФатІимэт, са-

быйхэм яфитыныгъэхэмкІэ

Уполномоченнэу Адыгеим щыІэ

Александр Ивашиныр, сабый-

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх

гъэуцужьырэр.

Сабый ибэхэр ыкІи ны-ты-

щакІо фэхъугъэхэр.

Унагьом иІэшІугьэ **зэхашІэн фае**

Сабый ибэхэр ыкіи ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэр зыщапіурэ унагьохэм гумэкіыгьоу къащыуцухэрэм, ахэм зэрадэлэжьэгьэн фаем фэгъэхьыгъэ шіэныгъэ-практическэ конференцие мы мафэхэм щыіагъ. Ар апэрэу республикэм щызэхащэ.

хэр зыпlунэу зыштэгъэ ны-тыхэр, нэмыкlхэри. цуагъэм ищыlэкlэ-псэукlэ нахьышlу шlыгъэныр зэлъытыгъэр ахъщэ закъор арэп. Интерна-

АР-м гъэсэныгъэмрэ шІэныгъэмрэкІэ иминистрэу Хъуажъ Ами-

нистрэу хьуажь Аминэт Іофтхьабзэр къызэіуихыгь.

— Республикэм щыпсэурэ кlэлэцlыкlухэр социальнэу къэ-ухъумэгъэнхэм, ахэм яфитыныгъэхэр укъуагъэ мыхъунхэм, ящыlэкlэ-псэукlэ нахъышlу шlыгъэным афэгъэхыпъэ упчlэхэм Адыгеим мэхъанэшхо ащыраты. Щыlэныгъэм чlыпlэ къин ригъэуцогъэ сабыйхэм lэпыlэгъу, гудэщэегъу афэхъугъэныр зэкlэми типшъэрылъ, — къыlуагъминистрэм.

Илъэс 18-кІэ узэкІэІэбэжьымэ, сабый ибэхэр, ны-тыхэр зышъхьарымытыжьхэр зыщапlyрэ унагъохэм афэгъэхьыгъэ тхылъхэр къыдагъэкІыгъагъэх. 1998-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу щыІэныгъэм чІыпІэ къин ригьэуцогьэ сабыйхэр унагьохэм ащапІунхэу аштэу республикэм щаублагъ, а уахътэм мыщ фэдэ унэгъуищ ащ фэдэ лъэбэкъу зышІыгъагъэр. Іофым нахь игъэкІотыгъэу дэлэжьэнхэу аублагъ, сабыйхэр зыпіурэ унагьохэм япчъагьэ илъэс къэс хахъоу ригъэжьагъ. Непэрэ мафэм ехъулІэу республикэм мыщ фэдэ унэгьуи 187-рэ ис. Интернатым сабыеу къычІэнагьэр 100-м кІэхьэ, ахэм япчъагъэ нахь макІэ шІыгъэныр, республикэм ис кІэлэцІыкІу пстэуми ны-тым иІэшІугьэ зэхягъэшІэгъэныр ары пшъэрылъ шъхьаlэу къэуцурэр.

— Зигугъу тшіырэ унагъохэм гумэкіыгъоу къащыуцухэрэм язэхэфын тишъыпкъэу ыуж тит. Іэпыіэгъу гъэнэфагъэхэр ахэм афэкіох, ау сабыеу щыіэныгъэм чіыпіэ къин ригъэуцуагъэм ищыІэкІэ-псэукІэ нахьышІу шІыгъэныр зэлъытыгъэр ахъщэ закъор арэп. Интернатым чІэфагъэу, унагъом иІэшІугъэ зымышІэу, ицІыкІугъом къыщегъэжьагъэу шІошъхъуныгъэ зимыІэжь кІэлэцІыкІум идунэееплъыкІэ зэхъокІыгъэн, унагъом имэхьанэ зэхегъэшІэгъэн фае. Сабый ибэхэр ыкІи зянэ-зятэ

зышъхъарымытыжьхэр зыпіурэ унагьохэм кіуачізу ахэльыр, шіульэгьуныгьэу агу илъыр нэрыльэгъу тфэхьу, ащ тегьэгушхо, — къыіуагь Хьуажъ Аминэт.

Джащ фэдэу щыІэныгъэм чІыпіэ къин ригъэ- уцогъэ сабыйхэр езыгъэджэрэ ыкіи ахэм ахэт кІэлэпіухэм хэушъхьафыкіыгъэ шіэныгъэ яіэн зэрэфаер іофтхьабзэм къы-

щаlэтыгъ. Сабый ибэхэм ыкlи зянэ-зятэ зышъхьарымытыжьхэм ягумэкlыгъохэр зэхэзышlэн, lэпыlэгъу афэхъун, хэкlыпlэ къафэзыгъотын зылъэкlыщт кlэлэегъаджэхэр гъэсэгъэнхэфае. Ащ къыхэкlыкlэ, кlэлэегъэджэ сэнэхьат зэзыгъэгъотырэ студентхэм хэушъхьафыкlыгъэ курсхэр арагъэкlунхэ, методическэ литературэ къыдагъэкlын фаеу алъытагъ.

Сэнаущыгъэ зыхэлъхэри а кlэлэцlыкlухэм бэу къахэкlых. Ахэм lэпыlэгъу зэрафэхъущтхэм, яшlэныгъэхэм, яlэпэlэсэныгъэ зэрэхагъэхъощтым зэрэпылъхэр, республикэм имызакъоу, Урысыем ичlыпlэ зэфэшъхьаф-

хэм ащыкlорэ зэнэкъокъухэм зэрахагъэлажьэхэрэр къаlуагъ.

ЩыІэныгъэм чІыпІэ къин ригъэуцогъэ сабыйхэр зыпІу зышІоигъоу учетым къыхэуцохэрэм япчъагъэ нахьыбэ зэрэхъурэр сабыйхэм яфитыныгъэхэмкІэ Уполномоченнэу Адыгеим щыІэ Александр Ивашиным нэужым къыІуагъ. Тиреспубликэ къыщыхъугъэ сабыйхэр ІэкІыбым ращыхэрэп, мы аужырэ лъэхъаным къэралыгъом къыщыхъурэ хъугъэ-шІагъэхэм уяплъымэ, ащ мэхьэнэ ин зэриІэр гъэнэфагъэ. Анахьыбэу сабый ибэхэр, ны-тыхэр зышъхьары-

зэхэкlыжьырэ унагьохэм япчъагьэ хэхъо зэпыт. Ахэм ясабыйхэм къин алъэгъу, джащ фэдэу унагъо имысэу сабый къызыфэхъурэ бзылъфыгъэхэм япчъагъи макlэп, — къыlyaгъ аш.

Мыхэм афэдэ сабыйхэр зыпіурэ унагьохэм Іэпыіэгьу афэхьугьэнхэм фэші федеральнэ ыкіи региональнэ хэбээгьэуцугьэ гьэнэфагьэу щыіэхэр щыіэныгьэм щыпхырыщыгьэ зэрэхьухэрэм нэужым тегущыіагьэх, а унагьохэр анахьэу зыгьэгумэкіырэ Іофыгьохэр къыхагьэщыгьэх.

ЗэкІэмкІи конференцием Іофыгъуих къыщаІэтыгъ, нэужым куп-купэу гощыгъэхэу Іоф ашІагъ. ЩыІэныгъэм чІыпІэ гъэнэфагъэ щаубытынымкІэ сабый ибэхэр ыкІи зянэ-зятэ зышъхьарымытыжьхэр зыпІурэ унагъо-



мытыжьхэр зыщапіухэрэр Шэуджэн районыр ары. Непэрэ мафэм ехъулізу ащ фэдэ унэгъо 70-м ехъу ащ щэпсэу, сабый 200 фэдиз ахэм апіу.

— Сабыим ипіун зыіэ илъыр ны-тыхэр ары. Ахэм ягъэсэпэтхыд гъогу занкіэм тезыщэрэр. Унэгъо зэтечыгъэм къыщыхъурэ сабыим унаіэ тебгъэтын фае, зыфаер фэпшіэн закъор арэп, гумэкіыгъоу иіэр игъом къэпшіэн, къыбгурыіон фае. Нахьыжъхэм ащ фэдиз уасэ фамышіыми, зыныбжь имыкъугъэм идунэееплъыкіэ елъытыгъэу зыгъэгумэкіырэ упчіэм мэхьэнэ ин ритын ылъэкіыщт. Гукъау нахь мышіэми,

хэм мэхьанэу яlэр, зэфыщытыкlэ фабэ азыфагу илъыным яlэным пае шlэгъэн фаехэм къатегущыlагъэх. Джащ фэдэу чlыпlэ къин иуцогъэ сабыйхэр пlугъэнымкlэ къиныгъоу зэрихьылlэхэрэр, ахэр зэрэдагъэзыжьыхэрэр, яегъэджэн фэгъэхыгъэ lофыгъохэр къаlэтыгъэх, опытэу яlэмкlэ зэхъожьыгъэх.

Мыщ фэдэ Іофтхьабзэхэм шІогьэ гьэнэфагьэ зэрапыльыр къекІолІэгьэ пстэуми къыхагьэщыгь ыкІи ахэр нахьыбэрэ зэхащэхэзэ ашІынэу агьэнэфагь.

ПІАТІЫКЪО Анет.

Сурэтхэр Іэшъынэ Аслъан тырихыгъэх.

Апэрэу зэхащэщт

КІымафэр къэблагъэ. Тикъушъхьэхэм защагъэпсэфыныр зикіасэхэмкіэ ар гушіуагъо. Адыгеим щызэхэщэгъэ туроператорхэм, зыгъэпсэфыпіэхэм ціыфхэм кіымафэм зызэращарагъэгъэпсэфыщтым зыфагъэхьазыры. Ащ егъэжьапіэ фэхъущт тыгъэгъазэм и 12 — 13-м къушъхьэтешъоу Лэгъо-Накъэ щызэхащэщт кіымэфэ фестивалыр.

Адыгэ Республикэм туризмэмкіэ ыкіи зыгъэпсэфыпіэ-хэмкіэ и Комитет макъэ къызэригъэнугъэмкіэ, кіымэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэр къызэрэзэіуахыщт фестивалым «Лэгъо-Накъ. Кіымэфэ къушъхьэхэм ямэфэкі» зэреджагъэхэр.

Ыгу щизэу зызыгъэпсэфы зышюигъо пстэури фестивалым рагъэблагъэх. Цыкјуи, ини, зэныбджэгъу купхэу къэкющтхэми, зэрэунагъоу зэхэтэу къушъхьэм дэкюещтхэми мэфитјум ашіэн икъун агъотыщт. Ащ хэлэжьэщтых Краснодар краим, Ростов хэкум, Адыгеим, Урысыем ичіыпіэ зэфэшъхьафхэм къарыкіыхэрэр. Зэ-

нэкъокъу зэмыліэужыгъохэр ахэм афызэхащэщтых, къушъхьэм лыжэхэмкіэ ыкіи іажэхэмкіэ къечъэхыщтых, ос іашкіэ ешіэщтых, фаехэр жьы къабзэм щыпщэрыхьащтых, яіэпэіэсэныгъэ къэзыгъэлъагъо зышіоигъохэм къагъэхьазыры-



гъэ хьап-щыпхэр щащэщтых. Фестивалым кlэщакlо фэхъугъэх обществах «Ярмарка от-

гьэх обществэу «Ярмарка отдыха» зыфиюрэм ипащэу Ольга Ивановар, компаниеу «Высокий сезон» зыцрэм итхьаматэу Галина Курчинскаяр, Адыгэ Республикэм туризмэмкрэ ыкри зыгьэпсэфыпрэхэмкрэ и Комитет итхьаматэу Къэлэшъэо Инвер. Кымэфэ зыгьэпсэфыгьом фэгьэхьыгъэу Инвер къырагь:

– Фестивалэу зэхатщэрэм мы илъэсым этнофестивалэу Адыгеим щырекіокіыгъэхэр лъигъэкІотэщтых. Адыгеим ыкІи Краснодар краим икъушъхьэ зыгъэпсэфыпІэхэр зыщызэпэблэгъэ чыпіэм апэрэу ар щызэхэтэщэ. Ахэр къушъхьэтешъоу Лэгъо-Накъэ къыхеубытэх, цІыфыбэ къызэкІолІэрэ чІыпІэх. Пшъэрылъ шъхьаІэу зыфэдгъэуцужьырэр Лэгъо-Накъэ зыщыбгъэпсэфыным зэрэтегъэпсыхьагъэр ядгъэшІэныр, ядгъэлъэгъуныр ары.

Зэрэкъэралыгъоу туризмэм нахь зыщегьэушъомбгъугьэным иуахътэ къэсыгъ. Анахьэу Кавказым ахэр зыгъэпсэфакіо къещэлІэгъэнхэм игъо шъыпкъ. Египет кІогъэгъэ цІыфхэм къащышІыгъэ тхьамыкІагъом ыуж ащи, нэмыкі хэгъэгухэми защызыгъэпсэфынэу кlохэрэм япчъагъэ хэпшіыкізу къыщыкІагъ. ЦІыфхэм мылъкоу гъогум, хьакІэщхэм атырагъэкІуадэрэр нахь макІэу Адыгеими Краснодар краими гъэмафи кІымафи защагьэпсэфын алъэкІыщт. Ар къыдэльытагьэу фестивалым изэхэщак охэм тигъунэгъу краим итуристическэ операторхэмрэ объединениехэмрэ зэгъусэхэу зыгъэпсэфакІо къакІохэрэм Іоф зэрадашІэщтым еусэнхэ агу хэлъ.

Фестивалым къакІохэрэм Лэгъо-Накъэ зыщыбгъэпсэфыныр зэрэтхъагъор янэрылъэгъу хъущт, етІани мыщ къагъэзэжынэу фэещтых.

(Тикорр.).

ОВ ЗЭНКІЭ ЗЭДЭГУЩЫІЭГЪУ

Нэбгырэ пэпчъ июф зэхафыщт

Тишъолъыр щыпсэухэрэм упчІзу яІэхэмкІз республикэм ипрокурор зыфагъэзэным иамал зэрэщы Іэштыр тигъэзет къыхиутыгъагъ. Мафэу зэнкІэ зэдэгущыІэгъур зыщыІэнэу щытыгъэм АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм иІофшІэгъу зэхэсыгъо зэрэтефагъэм къыхэкІ у, АР-м ипрокурор ащ хэлэжьэн фае хъугъэти, зэнкІэ зэдэгущыІэгъум Адыгеим ипрокурор игуадзэу Антон Герасимовыр къекІолІагъ. УпчІзу къатыгъэхэм ащыщхэмрэ ахэм яджэуапхэмрэ шъуащытэгъэгъуазэ.

ЗэнкІэ зэдэгущыІэгъур сыхьатырэ ныкъорэ кІуагъэ. Къыхэгъэщыгъэн фае, а уахътэм къыриубытэу телефоныр зэпыу имыІэу къытеуагъ, зэкІэмэ апэу ыкІи нахь уахътэ зыхьыгъэу хъугъэр Адыгэкъалэ щыпсэурэ Тхьагъэпсэу Сталик иІофыгъу.

— Адыгэкъалэ исымэджэщ иврачэу Фетисовым ихэукъоныгъэкІэ кІэтІый нэшъур зыхахы нэуж сикІалэ ыпсэ хэ*кІыгь*, — къыІуагъ ащ. — А врачыр Адыгэкъалэ исымэджэщ ІуагъэкІыгь, ау нэмыкІ чІыпІэ иІофшІэн щыпидзэжыгь. СикІалэ зэрэщагъэлІагъэм пае еу къысахыгъэм фэшІ Адыгэкъалэ исымэджэщ сомэ миллиони 2 къыситыжын фаеу Теуцожь район хьыкумым унашьо ышІыгь. Ялажьэ зыдашІэжсынышъ, ар афэзгъэгъуным къыкІэлъэІунхэм ычІыпІэкІэ сыда а унашьор техыжьыгъэным сымэожэ щыр АР-м и Апшъэрэ Хьыкум зыщыкІэдаорэр?

— Узэрэщыгъуазэу, уикІалэ Адыгэкъэлэ сымэджэщым зэрэщылІагьэм пае врач анестезиолог-реаниматологэу Д. Фетисовым ылъэныкъокІэ уголовнэ Іофэу къызэІуахыгъагъэр Урысыем и Следственнэ комитет иследственнэ гъэ Іорыш Іап Іэу АР-м щыІэм Теуцожь районымкІэ иследственнэ отдел зэфишІыжьыгь амнистием фэгьэхьыгъэ акт щыІэ зэрэхъугъэм пае, — иджэуапыгъ Антон Герасимовым. — Урысыем и Следственнэ комитет иследственнэ гъэІорышІапІэу АР-м щы-Іэм Теуцожь районымкІэ иследственнэ отдел иследователь

хэбзэукъоныгъэр зыпкъ къикІыгъэмрэ ащ фэІорышІагъэмрэ дэгъэзыжьыгъэнхэм фэгъэхьыгъэ тхылъ псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ АР-м иминистрэ фитхыгь.

Ар зызэхефы уж псауныгьэр къэухъумэгьэнымкІэ Министерствэм къыІопщыгъ Адыгэкъалэ игупчэ район сымэджэщ Фетисовыр зэрэlуагъэкlыгъэр. Ау ащ Фетисовым ІофшІэныр щызэдихьыщтыгь, нахь шъхьа!эу зыщылажьэрэр Красногвардейскэ гупчэ район сымэджэщыр ары.

Мы илъэсым ишэкІогъу мазэ Урысыем и Следственнэ комитет иследственнэ гъэ орыш апІзу АР-м щыІзм ипащэ иІокІз следователым итхылъ джыри зэ псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ Министерствэр хэплъэжьыгь, джы Фетисовыр врач сэнэхьатым рылэжьэжьырэп.

Хьыкумым ышІыгьэ унашъом ехьылІагъэу — УФ-м и Гражданскэ процессуальнэ кодекс къызэрэдилъытэу, даорэм, зэдаорэм е ящэнэрэ лъэныкъом фитыныгъэ я хьыкумым ыштэгьэ унашъор зэбларагьэхъуным кІэдэонхэр.

ЛъэІур о узэрэфаемкІэ гъэцэкІагъэ хъумэ, фитыныгъэ уиІ охътэ благъэм гъэцэкІэкІо тхылъыр къаlыпхынышъ, шloкl имы-Ізу зэшІуахыным пае судебнэ приставхэм якъулыкъу епхьылІэнэу.

Мыекъуапэ щыпсэурэ Любовь Сорокинам упчІэ къытыгъ фэтэрыбэ хъурэ унэхэм ащыпсэухэрэм гъэцэкІэжьын куухэм апае ахъщэ атыныр япшъэрылъмэ ыкІи фэдэ пшъэрылъыр къызхэкІырэр ышІэ шІоигъуагъ.

— УФ-м и ПсэупІэ кодекс къегъэнафэ фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачІэсхэм гьэцэкІэжьын куухэм апэlухьащт ахъщэ зэдагъэфедэрэ псэуалъэм пае мазэ къэс атын зэрэфаер, къы-

Іуагъ Антон Герасимовым. — А мылъкум гъэцэкІэжьын куухэм яфонд къегъэпсы ыкІи унэ кіоціым ит инженернэ псэуалъэхэм, лифтым, унашъхьэм, уначіэм, лъапсэм ыкіи нэмыкІхэм ягьэцэкІэжьын пэІухьащтыр къыхахыщт.

Ахъщэу цІыфхэм къатыгъэр зэрагъэфедэрэм, зыпэlуагъахьэрэм ыкІи зэраухъумэрэм тишъолъыркІэ лъыплъэрэр унэхэм, псэуалъэхэм яшіынкіэ ыкІи псэупІэ фондым игъэпсэолъэнкІэ къэралыгъо инспекциехэм АР-мкІэ я ГъэІорышlaпl.

ЗэрэхъурэмкІэ, гъэцэкІэжьын куухэм апае ахъщэр къатыбэу зэхэт унэхэм ачІэсхэм къатыныр яфитыныгъэп, фэтэрхэр зиехэм япшъэрылъ нахь. Ар замыгьэцакІэкІэ, ахъщэр къэзымытыхэрэм дэо тхылъхэр афагъэхьыщтых гъэцэкІэжьын куухэм апае ахъщэр къаlыхыжьыгъэным фэшl.

– Экстремизмэм пэшІуекІогъэнымкІэ, ныбжык Іэхэм терроризмэм епхыгъэ Іофыгъохэр зэрамыхьанхэмкІэ республикэ прокуратурэм сыда ышІэрэр ыкІи сыд фэдэ кІзухха ащ иІэ*хэр?* — къыкІэупчІагъ ІэкІоцІ къулыкъухэм яподполковникэу, отставкэм щыІэу Адыгэкъалэ щыпсэурэ Абыдэ Хьисэ.

— УФ-м и Генеральнэ прокурор икІыгъэ илъэсым имэкъуогъу мазэ унашъоу къышІыгъэмкІэ, N 301-рэ, республикэ прокуратурэм ренэу зэдэлэжьэныгъэ адыриІ Урысыем ЩынэгъончъэнымкІэ ифедеральнэ къулыкъоу АР-м щы-Іэм, хэгъэгу кіоці Іофхэмкіэ Министерствэм, гъэпщынэнымкІэ гъэІорышІапІэм, АР-м икъэралыгьо хабзэ икъулыкъухэм.

Тызэгъусэу зэшІотхыгъэ Іофхэмкіэ мы илъэсым имэзи 10-у пыкІыгъэм нэбгырэ 14мэ административнэ пшъэдэкІыжь ахьыгь (икІыгьэ илъэсым ифэдэ уахътэ — 8).

Федеральнэ щынэгъончъагъэм, лъэпкъ зэфыщытыкІэхэм ыкІи экстремизмэм пэуцужьыгъэным алъэныкъокІэ хэбзэгьэуцугьэр зэрагьэцакІэрэр зытэуплъэкІум, хэбзэукъоныгъэ 1000-м ехъу къыхэдгъэщыгъ, шэпхъэ хэбээ актхэу хэбээгъэуцугъэхэм адимыштэхэрэмкІэ мыдэныгъэ 71-рэ зэхэдгъэуцуагъ, тхылъ (дэо) 85-рэ хьыкумхэм аlэкlэдгьэхьагь Ин-



тернетым къырагьэхьэгьэ тхыгъи 2-рэ видеоролики 2-рэ экстремистскэ нэшанэ яІзу лъытэгьэнхэм фэгьэхыгьэхэри зэрахэтэу (3-р аущтэу алъытэгъах, 1-р зэхафы), представление 270-рэ къэдгъэлъэгъуагъ, ахэм якіэуххэмкіэ дисципли-зыІыгь нэбгырэ 283-мэ, административнэ пшъэдэк ыжь нэбгыри 102-мэ арагъэхьыгъ, хэбзэгъэуцугъэр аукъоным щызыухъумэщтхэ Іопщын 83-рэ тшІыгъэ, прокурорскэ уплъэкіунхэмкіэ уголовнэ Іофи 2 къызэlутхыгъ И. Кохымрэ Д. Хомицкэмрэ афэгъэхьыгъэу. Ахэм Интернетым экстремистскэ тхыгъэхэмрэ техыгъэхэмрэ къырагъахьэщтыгъэх - цІыфыр дэеу ащалъытэщтыгь нэмыкІ лъэпкъ къыхэкІыгъэмэ, нэмыкі дин елэжьымэ, нэмыкІыбзэкІэ мэгущыІэмэ, нэмыкІ социальнэ куп щыщыми ары.

Мы илъэсым уахътэу пыкІыгъэм прокурорхэм хьыкумхэм уголовнэ Іофи 5 аlэкlагъэхьагъ экстремистскэ нэшанэ зыхэль хэбзэукъоныгъэхэм афэгъэхьыгъэу. УФ-м и УК ия 282-рэ статья иапэрэ Іахь къызэрэдыхэлъытагъэу, Іофхэр нэбгыри 5-мэ къафызэ-Іуахыгъэх, ахэм ащыщэу уголовнэ Іофи 2-р зыныбжь имыкъугъэ нэбгыри 2-мэ афэгъэхьыгъэу зэфашІыжьыгъэх, ау ащ къикІырэп лажьэ ямыІэу пІуныгъэ мэхьанэ зыхэлъ Іофтхьабзэхэр шІокІ имыІэу адызэрахьащтых.

Уголовнэ ІофищымкІэ нэбгырищыр хьыкумым ыумысыгъэх: мы илъэсым ибэдзэогъу мазэ и 22-м Е. Потаповыр Мыекъопэ къэлэ хьыкумым ыумысыгь УФ-м и УК ия 282-рэ статья иапэрэ Іахь къыдыхэлъытэгъэ хэбзэукъоныгъэр зэрихьагъэу ыкІи илъэсрэ ныкъорэ хъурэ хьапс условнэу ащ тыралъхьагъ уплъэкlугьо уахътэу илъэси 2 фагъэуцуи.

Чъэпыогъу мазэм и 27-м Д. Хомицкэр джащ фэдэу Мыекъопэ къэлэ хьыкумым ыумысыгъ ыкІи ыпшъэкІэ зигугъу къыщытшІыгъэ статьямкІэ хэбзэукъоныгъи 2 зэрихьагъэу ыгъэунэфыгъ. Сомэ мини 120рэ хъурэ тазыр ащ тырилъ-

Мы мазэм и 3-м Мыекъопэ къэлэ хьыкумым И. Кох УФ-м и УК ия 282-рэ статья иапэрэ Іахь къыдыхэлъытэгъэ хэбзэукъоныгъэ зэрихьагъэу джащ фэдэу ыумысыгъ, шІокІ зыхэмылъ ІофшІэнхэр сыхьат 250-м къыриубытэу ыгъэцэкІэнхэу ащ тырилъхьагъ.

ЗэнкІэ зэдэгущыІэгъум фыхэхыгъэгъэ уахътэм къыриубытэу упчІибл къатыгъ, щымкІэ джэуапхэр а чІыпІэм щаратыжьыгъэх, плІыр зэхафыным пае атхыгъэх. Ахэр анахьэу зыфэгъэхьыгъэхэр псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтыр, цІыфхэр къезыщэкІырэ транспортым иухъумэн, сабыибэ зи Іэ унагъохэм ыпкІэ хэмылъэу чІыгу ягъэгъотыгъэныр ыкІи нэмыкіхэр. Къытеуагьэхэм аціи, алъэкъуацІи, зыщыпсэухэрэми афэгъэхьыгъэ къэбархэр атхыгъэх, прокуратурэр къяджэнышъ, яІофыгъохэр зэхафыщтых, джэуапынчъэу зи къагъэнэщтэп. УплъэкІунхэм кІэухэу афэхъугъэр тигъэзет къыхиутыжьыщт.

Зэнкіэ зэдэгущыіэгъур зыщыкІогъэ сыхьатрэ ныкъорэм къытеонхэу игъо имыфагъэхэм яупчІэхэри тэ тагъэтхыхи, джэуапхэр прокуратурэм иІофышІэхэм къытфагъэхьыжьыгъэх. Ахэм джы шъуащытэгъэгъуазэ.

– ТыгъэкъокІыпІэ Благъэм икъэралыгъохэм

хэбзэнчъэу үІэшыгъэ кІуачІэхэу ащызэхащэхэрэм, «Ислъам къэралыгьори» зэрахэтэу, зэрахэлэжьагьэхэм пае Адыгэ Республикэм щыисэүхэрэм уголовнэ пшъэдэкІыжь арагъэхьэу хъугъа?

– Урысыем ЩынэгъончъэнымкІэ ифедеральнэ къулыкъоу АР-м щыІэм илъэсэу тызхэтым тишъолъыр щыпсэурэ нэбгыри 4-м алъэныкъокІэ (Х. Баракаевым, И. Гоникаевым, А. Кудзиевым, М. Хасиевым) уголовнэ Іофи 4 къызэІуихыгъ УФ-м и УК ия 208рэ статья ия 2-рэ Іахь диштэу (ІэкІыб къэралыгъом щызэхащэгъэ уІэшыгъэ кІуачІэхэу а къэралыгъом ихэбзэгъэуцугъэ къыдимылъытэхэрэм ахэлэжьэгьэныр). КІэухым унашъо ашІыгъ зэхэфынхэр къызэтегъэуцогъэнхэм фэгъэхьыгьэу, зигугьу къэтшІыгьэхэр къагъотыфэхэкІэ.

Уголовнэ ІофитІу Урысыем ЩынэгъончъэнымкІэ ифедеральнэ къулыкъоу АР-м щыІэм къызэlуихыгъ нэбгыритlумэ афэгъэхьыгъэу «Ислъам къэралыгъом» хахьэхэ зэрашІоигъуагъэм ыпкъ къикlэу.

Шэуджэн Муратрэ Ильман Исаевымрэ Тыркуем ихэушъхьафыкІыгъэ къулыкъухэм Тыркуемрэ Сириемрэ ягъунапкъэ къыщаубытыгъэх ыкІи нэужым Урысыем ихэбзэухъумэкІо къулыкъухэм къаратыжьыгъэх. Ахэм яуголовнэ Іофхэмрэ лажьэ яІзу зэрыт тыльхэмрэ мы мазэм и 10-м Мыекъопэ къэлэ хьыкумым ратыгъэх Іофхэм язытет щыхэплъэнхэу.

— Аужырэ уахътэм джыбэ телефонхэр къызфагъэфедэхэзэ бзэджашІэхэм банковскэ картэхэм ахъщэхэр аратыгъукІыхэу бэрэ мэхъу. Ащ зыщаухъумэным пае сыда цІыфхэм ашІэн фаер?

— БзэджашІэхэм зыфаІорэр пшІэ хъущтэп. СМС-хэр къызагъэхьыхэкІэ, ахэм джэуап япты хъущтэп, шъумышІэрэ цІыфхэм шъуадэмыгущыІэмэ нахьышІу, шъуиІахьылхэу е банкым иІофышІэхэу, хэбзэухъумэкІо къулыкъушІэхэу къышъуаІуагъэми... Ахъщэ афэжъугъахьынэу къыкІэлъэІухэ зыхъукІэ, сыд иушъхьагъуми, шъуафемыуцолІах.

Пстэуми цыхьэ афэзышІыхэрэр, гугъуемылІыныгъэ къызхагъафэзэ банковскэ карточкэ е джыбэ телефон зыгъэфедехерор ары базджашІзхэмкІэ хъопсагьохэр. Бэмэ ежьежьырэу яреквизитхэр араlох е къараюрэмкіэ ахъщэхэр агьэхьых. Ащ фэдэхэм уапэкІэмыфэным пае усакъын фае.

— Сыд фэдэ Іофыгьоха аужырэ уахътэм цІыфхэм прокуратурэм зыкъызэрэфагъазэхэрэр?

— Мы илъэсым имэзи 10 прокуратурэм цІыфхэм зыкъызэрэфагъэзагъэм ипчъагъэ 10057-рэ мэхъу. БлэкІыгъэ илъэсым имыщ фэдэ уахътэ елъытыгъэмэ, проценти 6,9-кІэ ар нахьыб. ЗэкІэмкІи АР-м

ипрокуратурэ зэхифыгъэр фэгъэзэн 7809-рэ. Мы пчъагъэр блэкІыгъэ илъэсым имыщ фэдэ уахътэ проценти 8-кІэ нахьыб. НэмыкІ илъэсхэм афэдэу, АР-м ипрокуратурэ икъулыкъухэм зыкъызэрафагъэзагъэмкІэ зэшІуихыгъэхэр анахьэу зыфэгъэхьыгъэхэр федеральнэ хэбзэгъэуцугъэхэм ягъэцэкІэн лъыплъэгъэныр ары (процент 60 фэдиз).

Прокуратурэм зыкъызэрэфагъэзэгъэ пчъагъэр нахьыбэ зыкІэхъугьэр хэбзэухъумэнымкІэ прокуратурэм имэхьанэ зыкъызэриІэтыгъэр, цІыфхэм яфитыныгъэхэр зэтегъэуцожьыгъэнхэм пае зэшІуихырэм нахь шІуагъэ къыты зэрэхъугъэр, республикэм щыпсэухэрэм цыхьэу къыфашІырэм зэрэхэхъуагъэр, АР-м ипрокуратурэ къэбарлъыгъэlэс амалхэмрэ цІыф жъугъэхэмрэ зэрадэлажьэрэм нахь зызэрэрагъэушъомбгъугъэр арых.

Псэупіэм, Іофшіэным, чіыгум, псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтым алъэныкъокІэ, джащ фэдэу административнэ егъэзынхэр зыгъэфедэрэ къулыкъухэм хэбзэгьэуцугьэхэр зэраукъуагъэхэм афэгъэхьыгъэ тхьаусыхэжьынхэр арых анахь шІуагьэ къэзытыгъэхэр.

— *Ахъщэ къолъхьэ* тын-Іыхыным ылъэныкъокІэ хэбзэухъумакІохэм сыд фэдэ къэгъэлъэгъонха яІэхэр?

 ХэбзэухъумакІохэмрэ республикэм ихэбзэ къулыкъухэмрэ язэдэлэжьэныгъэ ишІуагъэкІэ, мы лъэныкъомкІэ къэгъэлъэгъон гъэнэфагъэхэр шыІэх.

Ахъщэ къолъхьэ тын-Іыхыным ылъэныкъокІэ хэбзэукъоныгъэу республикэм щыпсэухэрэм зэрахьагъэр процент 53-кІэ нахьыбэ хъугъэ. Хьыкумым ратыгъэ уголовнэ Іофхэм япчъагъэ икІыгъэ илъэсым щыІагьэм фэдиз (50). Процент 16-кІэ нахьыбэ хъугъэ зилажьэ хьыкумым зэблэпхъужьынэу щымытэу къыщаушыхьатыжьыгъэр. Зымакъэ чыжьэу Іугъэ Іофхэм ащыщхэр джырэ уахътэм хьыкумым зэхефых (МКъТУ-м ипэщагъэу Блэгъожъыр ыкІи нэмыкІхэр — 159 УК — миллион 55-рэ фэдиз атыгъугъэу, я 3-рэ Іэзапіэм иіофышіэхэу Масловыр, Мартыновыр, Провозен, Павлюк — 159, 174.1 — УФ-м и УК — сомэ миллион 22-м ехъу атыгъугъэу).

ЫпэкІэ къызэрэщытІуагъэу, зэдэгущыІэгъум къыщатыгъэ упчІэхэу джыри зэхафын фаехэмкІэ джэуапхэр нахь кІасэу къыхэтыутыжьыщтых. Мы зэдэгущыІэгъури аужырэп, прокурорым иІэпыІэгъухэр джыри тиредакцие ихьакІэщтых, ахэми зэнкІэ зэдэгущыІэгъухэр щызэхащэщтых. Уахьтэмрэ мафэмрэ нахь кІасэу шъуащыдгъэгьозэщт, гъэзетым икъыдэкІыгьохэм шъуакъылъыплъ.

МЭЩЛІЭКЪО Саид.

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Мафэ бзэджашІэхэм пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Адыгэ Республикэм щыІэм бэмышІэу щыхагьэунэфыкІыгъ.

2006-рэ илъэсым шэкІогъум и 16-м уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Урысые общественнэ организацие зэрагъэпсыгъэм къыдыхэлъытагъэу, УФ-м бзэджашІэхэм е і мынеалых ажы жережип федеральнэ къулыкъум иунашъокІэ 2013-рэ илъэсым уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Мафэу мы мафэр агъэнэфагъ.

Нахьыжъхэр бгъэлъэпІэныр Кавказым ис цІыфхэм яхабзэу щыт. Ар яІзубытыпІзу Гъэ-- вахт дехеішнафоім меіпаішнафоі мафэм къыкіоці къулыкъум иветеранхэм адэжь кІуагъэх, ямэфэкіыкіэ зэрафэгушіуагъэхэм имызакъоу, гумэкІыгъоу яІэхэм акІэупчІагьэх, зищыкІагьэхэм ІэпыІэгьу арагьэгьотыгь.

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм яобщественнэ организацие ишъолъыр отделение ипащэу, отставкэм щы-Іэ полковникэу Асэкъалэ Борис щытхъу хэлъэу ипшъэрылъхэр егъэцакіэх. Непэрэ мафэм ехъулІэу организацием нэбгырэ 392-рэ хэт, ахэм ащыщэу 83-р уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветераных. Мыхэм ялъэкі къамыгъанэу Іэпэіэсэныгъэу аlэкlэлъымкlэ къулыкъушІэ ныбжьыкІэхэм адэгуащэх, хьапс зытыралъхьагъэхэм зэдэгущыІэгъухэр адашІых, ныбжь зиІэ яІофшІэгъухэм сыд фэдэрэ лъэныкъокІи адэІэпыІэх.

МэфэкІ зэхахьэр Мыекъуапэ дэт колониеу N 6-м щыкІуагъ. Ащ къырагъэблэгъагъэх уголов-



Ветеранхэр ащыгъупшэхэрэп

нэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэр, учреждением икъулыкъушІэхэр.

Общественнэ организацием ипащэу Асэкъалэ Борис зимэфэкіхэм къафэгушіуагъ. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, уголовнэгъэцэкІэкІо системэм иветеранхэр лІэуж пчъагъэхэм ящысэтехыпІэу щытых ыкІи тикъэралыгьо илъ рэхьатныгьэр гьэпытэгъэнымкІэ, уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм хэхъоныгъэхэр ышіынхэмкіэ зиіахьышіу хэлъ ветеранхэу щытхъур къэзылэжьыгъэхэр къыхэгъэщыгъэнхэмкІэ мы мафэм мэхьанэшхо иІэу щыт.

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм я Совет хэтхэу анахь чанэу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэхэм щытхъу тхылъхэр зэхахьэм щаратыжьыгъэх.

ныщ фэдэ мэфэк зэхахьэхэр ГъэІорышІапІэм инэмыкІ учреждениехэми ащыкІуагъэх. Колониеу N 1-м икъулыкъушІэхэр Хэгъэгу зэошхом ыкІи уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм яветеранэу, отставкэм щыІэ полковникэу Павел Новоселовым ІукІагьэх. КъыткІэхъухьэрэ ліэужхэм яхэгьэгу шіу альэгьоу пјугъэнхэм ијахьышју зэрэхишІыхьэрэм фэшІ юбилейнэ медалэу «135 лет УИН» зыфиlоу ветераным фагъэшъошагъэр ратыжьыгь.

БзэджашІэхэм пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум и Гъэюрышапізу Адыгэ Республикэм щыІэм, уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм иветеранхэм яобщественнэ организацие ишъолъыр отделение ящытхъу тхылъхэмрэ шІухьафтынхэмрэ колониеу N 1-м къулыкъур щызыхьыгъэ ветеранхэм афагъэшъошагъэх. Ветеранхэм ахэтых предпринимательхэр, кlэлэегьаджэхэр, муниципальнэ образованиехэм япащэхэр. Ахэр зэзыпхыхэрэр зы - уголовнэ гъэцэкІэкІо системэм къулыкъур щахьыгь.

> Бзэджаш юхэм пшъэдэкІыжь ягъэхьыгъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум и Гъэюрышіапіэу Адыгэ Республикэм щы Іэм ипресс-къулыкъу.

О СОЦИАЛЬНЭ ІОФЫГЪОХЭР

«ЦыхьэшІэгъу телефоныр» зэрагъэфедэрэм хэхъуагъ



Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ кІэлэцІыкІухэм ІэпыІэгъу афэхъугъэнымкІэ Фондымрэ зэзэгьыныгъэ зэрэзэдашІыгъэу, зэрэ Урысыеу зы номер зиІэ кІэлэцІыкІу «цыхьэшІэгъу телефоным» 2011-рэ ильэсым къыщегъэжьагъэу тишьольыр Іоф щешІэ. Ащ иномер 8-800-2000-122.

«ЦыхьэшІэгъу телефоным» зэгурыІоныгъэ зэрымылъ унашъохэр нахь макІэ хъунхэр, кІэлэцІыкІоу щыІэныгъэм чІыпІэ къин ригъэуцуагъэхэм, ахэм янэ-ятэхэм психологическэ ІэпыІэгъу афэхъугъэныр ары.

Адыгэ Республикэм Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэритырэмкіэ, мы телефон номерым республикэм иучрежденииплі епхыгъ:

- Адыгэ республикэ клиническэ психоневрологическэ диспансерыр;
- психологэ-педагогическэ ыкІи медикэ-социальнэ ІэпыІэгъу зищыкІэгъэ кІэлэцІыкІухэм апае зэхащэгьэ учреждениеу «Центр диагностики и консультирования» зыфиюрэр;

- муниципальнэ учрежде--ынилооох йынжэлолом» чиеу «Иололежный коорлина ционный центр» зыцІэр;
 - Мыекъуапэ щыпсэухэрэм социальнэ фэю-фашюхэр афэгъэцэк Іэгъэнхэмк Іэг и пчэр.

2014-рэ илъэсым къыщегъэжьагьэу «цыхьэшІэгьу телефо**ным**» зэпымыоу чэщи мафи Іоф ешІэ.

Мы телефон номерыр щыІэ зыхъугъэм (2011-рэ илъэсым) къыщыублагьэу гьогогъу 4676рэ ащ къытеуагъэх чІыпІэ зэжъу ифэгъэ цІыфхэр. Анахьыбэрэ специалистхэм закъыфэзыгъазэхэрэр кІэлэцІыкІухэмрэ Іэтахъохэмрэ (къытеохэрэм япроцент 80). Ны-тыхэу кІэлэцыкілхэм япілнкіэ къчныгьохэм арихьылІэхэрэри «цыхьэшІэгъу телефоным» иІэпыІэгъу щыгугъхэу къытеох (процент 15-р). Мы илъэсым нэбгырэ

1343-мэ мы номерымкІэ специалистхэм зафагьэзагь, Іэпы-Іэгъуи къафэхъугъэх.

АР-м Іофшіэнымкіэ ыкіи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэрэхигъэшырэмкІэ. «цыхьэшІэгъу телефоным» епхыгъэ учреждениехэм зэкІэми къафытеохэрэм джэуап язытыжьыхэрэр ІэпэІэсэныгъэ зиІэ специалистых. Фондэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет зэзэгъыныгъэ зыдишІыгьэм имылькукІэ Астрахань дэт къэралыгьо университетым щырагъаджэх мы телефон номерым епхыгъэщт ІофышІэхэр. Мы лъэхъаным а университетым щеджэгъэ нэбгырэ 11-мэ республикэм Іоф щашІэ.

Тызхэт лъэхъаным мыш фэдэ психологическэ ІэпыІэгъоу кІэлэцІыкІухэм, ны-тыхэм арагъэгъотырэм мэхьанэшхо иІэу специалистхэм алъытэ, сыда пІомэ ціыфэу гумэкіыгьо хэтым, «цыхьэшІэгъу телефоным» къытеуагъэм а чІыпІэ дэдэм яшІуагъэ рагъэкІы, зэрэзекіон фаемкіэ агъэгъуазэ. . Ащ мэхьанэшхо иІ.

ЖАКІЭМЫКЪО Аминэт.

♦ ШЭКІОГЪУМ И 29-р — НЫМ И МАФ

Сабыим насыпыр **КЪЫЗДЕХЬЫ**

Унагьом зэгурыІоныгьэ, шъхьэкІэфэныгьэ ильыщтмэ, кІэлэцІыкІухэм гуфэбэныгъэ зэфыряІзу къэхьущтхэмэ анахьзу зэльытыгьэр бзыльфыгьэр ары. Ар акъылышІоу, Іушэу псэу зыхъукІэ, унэгъо дахэ ышІэнымкІэ ишІуагъэ къэкІон ыльэ-



Непэ зигугъу къэтшІы тшІоигьо бзыльфыгьэр къызэрыхъухьэгъэ унагъом шэн-хэбзэ дахэу илъхэр иlэубытыпlэу исабыйхэр егъасэх.

Пхъэчыящэ ліакъом Зарэ къызыхэхьагъэр илъэси 8 хъугъэ. А уахътэм къыкІоцІ бзылъфыгъэр зыщынысэ къуаджэу Тэуехьаблэ игугъу дахэкІэ щашІы, щагъэлъапІэ. Ишъхьэгъусэу Азэматрэ ежьыррэ непэ сабыищ зэдапіу. Унагъом иіэшІугъэ зэхашІэу, гуфэбэныгъэ зэфыряІзу къэтэджынхэм ахэр фагъасэх.

— Илъэс 21-рэ сыныбжьыгь Пхъэчыящэхэм сыкъызахахьэм, къытфеlуатэ Зарэ.
Хэтрэ бзылъфыгъи къызщыхъугъэ, зыщапІугъэ унагъор ыбгынэни нэмыкІ ліакъо хэхьаныр фэпсынкІэп. Ахэм шэн-хабзэу ахэлъхэр, loкlэ-шlыкlэу яlэр шъхьафы, о узэсагъэм фэдэп. Ау апэрэ мафэу мы унагьом сыкъызихьагъэм къыщегъэжьагъэу сигъашІэм сахэсыгъэм фэдэу ащыщ сыхъугъ. НысэкІэ къысэмыплъыхэу япшъашъэу салъытагъ. Ащ мэхьанэшхо иІ. Унагъом гуфэбэныгъэ къысфыријэн, силъытэн чіыпіэ сизыгъэуцуагъэр нан (гощэжъыр — Гъ.С) ары. АщкІэ лъэшэу сыфэраз. Сыгу къэмыкІыгъэхэр шъабэу къысиюжьыщтыгъэх, къысигъэлъэгъущтыгъэх. Зыщищык агъэм гъэсэпытхыдэ сигъэгъотыгъ, зыщищык агъэм сидахэ ыІуагъ.

Краснодар дэт мэкъумэщ университетым щеджэщтыгъ Зарэ унагьо зехьэм. Ащ мафэ къэс кlозэ илъэсрэ ныкъорэ щеджэжьыгъ ыкІи къыухыгъ. Нэужым Пэнэжьыкъуае дэт шхапІэу «Уют» зыфиІорэм бухгалтерэу Іоф щишіэнэу регъажьэ. Ащ тІэкІурэ Іутыгьэу культурэм и Унэу Пэнэжьыкъуае дэтым бухгалтер-кассирэу мэкІожьы.

- Іофшіапіэм сыкъикіыжьыгъэу унэм сыкъызихьажькіэ, нэгушіоу нанэ къыспэгъокіы.

Ежь ыІэ къыхьыщтымкІэ Іэпы-Іэгъу къысфэхъу, ишІуагъэ къысегъэкіы, — къеіуатэ гущыіэгъу тызфэхъугъэ бзылъфыгъэм. — Унэ нэкІым уимыхьажьэу, узыгурыІорэ цІыф ащ исэу къыуажэ зыхъукІэ, насыпыгъэшхоу къысшіошіы.

Зарэ зыщапІугъэ унагъом нахыжъхэм шъхьэкІэфэныгъэшхо афашІыныр шэнышІоу ахэлъыгъ. Янэ-ятэхэу Дэгумыкъо Аскэррэ Нэфсэтрэ цІыфыгъэ дахэ ахэлъэу ясабыйхэр зэрагъэсэщтхэм яшъыпкъэу пылъыгъэх. Зарэ къызэрыхъухьагъэр унэгъо Іужъу нахь мышІэми, зэгурымыІоныгъэ азыфагу къихьагъэу къыхэкІыгъэп. Зэшыпхъуитфыр зэдэlужьхэу, гуфэбэныгъэ зэфыряІзу къэтэджыгъэх. Нэнэжъэу зыхэсхэри агъэлъапІэу, ащ щыІэныгъэм къыхэхыгъэ къэбарэу къафијуатэхэрэм гъэсэпэтхыдэ къыхахызэ къахьыгъ.

- Сянэжъ тапэкІэ къытшъхьэпэжьыщтыр къытфиlуатэщтыгъ, — игукъэкІыжьхэм тащегъэгъуазэ Зарэ. — Бзылъфыгъэм лъагъоу къыхихырэм мэхьанэу иІэр, ар унагъо ихьэмэ зэрэзекІон фаер, унэгъо рэхьатым лъапсэу иІэр тигьашІэщтыгь. Тызэрэхъущтыр къытиІощтыгъ, мытэрэзэу зекІорэм фыщыльыр къытфиІуатэщтыгь. Тэр-тэрэу емрэ шlумрэ зэхэтфын тлъэкІынэу гупшысэхэр тигъэшІыщтыгъэх.

Ныжъым мэхьанэу иІэр тигущыІэгъу дэгъоу къыгурэІо. ИцІыкІугьом къыщегьэжьагьэу нанэм иІэшІугъэ зэхишІагъ ыкІи къызхэхьэгъэ унагъом ныжъ зэрисыр лъэшэу игопагъ.

— Зарэ апэрэ мафэу къызытхэхьагъэм къыщегъэжьагъэу тщыщ хъугъэ. Зыкъытфигъазэу тыгу хэкІын гущыІэ къытиІуагъэп. Сыдигъуи нэгушІу, хъупхъэ, чан, — къытфејуатэ Пхъэчыящэ Уцэ. — Адыгэмэ сыдигъуи alo: «Къо уиІэмэ, нысэ уиІэщт», ау нысэм гукІэгъуныгъэу хэлъыми мэхьанэшхо иІ. Гуфэбэныгъэу къытфишІыгьэр гъунэнчъэу загьорэ къысщэхъу. Ныжъмэ угу римыхьэу къаюн алъэквыщтыр

макІэп, зызышІуагъанэрэри бэ. Сэри сыгу римыхьыгъэ горэхэр къыхэкІыгъэмэ, сыушъэфы сишэнэп. Ащ фэдэ горэм сынаІэ тесыдзагьэмэ, Зарэ къыспэгущыІэжьыгъэу къыхэкІыгъэп. СІорэм сыдигъуи къедэІу, гущыІэ къыримыІуалІэу егъэцакІэ.

Ипшъашъэм фэдэу инысэ гуфэбэныгъэ зэрэфыриІэр Уцэ игущыІэхэм къахэщы. Нью цІыкІум насыпышІоу зызэрилъытэжьырэр тизэдэгущы эгъу пчъагъэрэ къыщиІуагъ. Икъорэлъфэу Азэматрэ инысэ ціыкіоу Зарэрэ зэрафэразэр къыхегъэщы зэпыт. Мыщ фэдэу нахьыжъыр зыщагъэлъапІэу, нахьыкІэр зыщагьэшІорэ унагьор сыд фэдиз мылъкуи зэрэнахьлъапІэр Уцэ къыхегъэщы.

 СызщапІугьэ унагьом щыслъэгъугъэ шэн дахэхэр сисабыйхэм ахаслъхьэ сшІоигъу, къытфеlуатэ Пхъэчыящэмэ янысэ. — Ныжъыр шІу алъэгьоу, ежьхэм азыфагу зэгурыІоныгъэрэ гуфэбэныгъэрэ илъэу згъэсэнхэу сыфай. Сэри унэгъо Іужъу сыкъихъухьагъэшъ, цІыфыбэ зэрысым насып илъэу сэлъытэ.

Азэматрэ Зарэрэ сабыищ зэдапіу. Лъэпкъыр лъызыгъэкІотэщт шъэожъыищымэ ахэр ащэгушІукІых, арэгушхох. Анахьыжъэу Самир илъэситф ыныбжь, Дамир илъэсрэ мэзитІурэ хъугъэ. АнахьыкІэ цІыкІоу Назир мазэ ыныбжьэп. Самир джыри цІыкІу нахь мышІэми, зэрэфэлъэкІыщтымкІэ янэ ІэпыІэгъу фэхъу. АнахьыкІэ цІыкІур къызыущыжькІэ кІэрэсы, егъэджэгу. ЫшнахьыкІэхэр тІэкІу нахь ин къызыхъухэкІэ, зэрадэджэгущтыр къе-Іо, а уахътэр къэсыфэ ышІуабэ дашІэ.

Джырэ уахътэ ныбжьыкІэхэм сабыибэ къагъэхъужьырэп, ащ къиныгъоу пылъым егъэщынэх, ау сыкъызтегущы-Іэгъэ унагъор ахэм ащыщэп. Зарэ илъэс 28-рэ ыныбжь, сабыищ иІ.

Хэтрэ цІыфи зыкІэхъопсырэ нэхъоир, насыпыр Пхъэчыящэмэ яунагьо илъ. Непэ ныбжьыкІэхэм щысэ зытырахырэмэ ащыщых Азэматрэ Зарэрэ. Ящагу сабый щхы макъэ дэ-ІукІы, ежьхэм зэгурыІоныгьэу азыфагу илъым уегъэрэхьаты. Цыфым нахь ыгъэлъэпІэрэ шэн-хэбзэ дахэхэр зэрылъ унагъом гухэлъэу иІэхэр къыдэхъунхэу тыфэлъalo.

> ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.

Сурэтхэм арытхэр: Пхъэчыящэмэ яунагъу.



Непи сынэгу кІэт

Сянэ иджэмакъэ зэхэсхэу къысщэхъу, къысиІощтыгъэхэр джыри стхьакІумэ ит. Сянэ ыгу къэбзагъ, цІыф зэфагъ.

«Нышъор шъоум фэд, сикlал», — ыІощтыгь сянэ. Ежь яни, яти зеухым, илъэсих ныІэп ыныбжыльэр. Тянэ тигьэльэгъугъэр, зэхытигъэхыгъэр саугъэтэу тэ къытфэнагъ, илъэуж тырыкІуагь.

Ныр тыдэ ущыІэми къыожэ, къыппаплъэ, мычъыежьэу къыппэсы. Сянэ ренэу Тхьэ къытфелъэјущтыгъ шју къыддэхъунэу, псауныгъэ тиlэнэу, къин тапэ къимыкІынэу, мыхъун тыгу къимыхьанэу. ШІулъэгъу нэплъэгъукІэ къыткІэлъыплъэзэ тыкъигъэкІотэжьыщтыгъ. Сянэ игущыІэмэ кІуачІэ ахэлъыгъ, гуфэбэныгъэр, шlyлъэгъур къябэкІэу щытыгъ.

«Былымыр зынапэм еlэф, акъылыр зынапэм олІэф», акъыл шъуиІэмэ, егъашІэм шъуалъытэн», — ыІощтыгъ тянэ. «АкъылышІор цІыфмэ къалъэгъу. Делэм ынапэ ыбзэгу телъ, ар изакъоу щыІ, ау акъыл зиlэм чылэ псаур игъус» ыІоу бэрэ зэхэтхыщтыгь.

«ГущыІэ пшІымэ гъэшъыпкъэжь, чъыг бгъэтІысмэ, егугъу, къэгъэкІ, кІалэ уиІэмэ, гьашІо, жъы ухъумэ уигъэшІожьын» — ыІощтыгь. Ар чыжьэу гукІи, нэкІи плъэщтыгъэ. Емыджагъэми, тхылъыр шІу ылъэгъоу, тызаджэхэрэм къядэІоу щысыщтыгь, еджагьэмэ яхъуапсэщтыгъ, ары тэри теджэмэ лъэшэу зыкlышlоигъуа-

«Бзылъфыгъэм иунэ сабый къызихъокіэ, имашіо зэкіэнэ», — alo. Сянэ ыпсэ пэтыфэ има-

Тянэ гущы Іэжъыбэ ыш Іэщтыгъ ыкІи ыгъэфедэщтыгъ. Ахэм ащыщхэм непэ нэІуасэ шъуафэсшІыщт.

Сянэ къы ощтыгъэ гущыІэжъхэр

Ным ибыдзыщэ хьалыгъуи, къчайи хэлъ.

Быдзыщэр хьэкъуашъом ракІэрэп, ащ нахь ІэшІу щы Іэп. Къыомышхъожьыщтыр ык Іи къыомышэжьыщтыр уян, уят. Ныр нэм фэд.

НыгукІэ къысаІу, ныІэкІэ къысат.

Ны зимы і сабыим ты и і ми ибашьо тео.

Ны зимы!эм гу!эр имаф. Ным ибынхэр изэфэд. Ным игъуапэ пхъум иджан. Ны иІэмэ сабыир ибэп. Ным ихабзэ пхъум ибзыпхъ. Ным илъфыгъэ псэм пи-

Ным ишІульэгъуныгъэ мы-

шІырэп.

Ным кънуипэсрэр гунэс. Ным къыуитырэр lэшly. Ным лъэгукІэтын зыфашІы.

Ным нахь лъапіэ щыіэп. Ным илъфыгъэ сыдигъуи сабыеу елъытэ.

Тыгъэм укъегъэфабэ, ным укъегъэбаи.

Ным нахь ныбджэгъу пытэ дунаим тетэп.

Уянэ щэІэфэ лъытэ, щымы-Іэжь хъумэ зыщымыгъэгъупш. Ным къычиlvагъэр мыжъом

хэүпкІыгъэм фэд, зэбгъэзэфэжьын плъэкІырэп. Ным къыпфишІагъэр гъа-

шІэм фэпшІэжьын умылъэкІын.

Ным къыпфиш агъэр фэпшІэжьыным пае, шъхьацыпэ льэмыдж ипхышъун фай.

ЕгьашІэм улэжьагьэкІи, уянэ

и Іофш Іагьэ ук Іэхьащтэп, фэпш Іэжьын плъэк Іыщтэп.

Быныр зэІузэбзымэ, уихьэ бэдзибл еубыты. Псыхъошхом ыч!эгъ псыжъые

къыкІэчъы. Ным ы Іорэр зэпрыбгъэзэ-

жьын уфитэп. Ным ыбгъашъо шъоум фэд.

Пырамыбжьыр мэшъхьальэ, шъхьадж ильэпкъ еожьы. Уятэ игъогужъ чыжьэ кloy хэмынэжь.

Уятэ ычІыпІэ гъэдахэ, уянэ дахэу дэгущыІ.

Ны бгъашъорэ хъурышъо джанэрэ зэфэдэ.

Ным пфишіэрэр шіомэкіэ

Ным нэгъоджэ пстэуми уащеухъумэ.

Нымрэ нэхэмрэ егъашІэм уагъэпцІэщтэп.

Ным ыкокІ кІалэм икушъ.

ЕМТІЫЛЪ Разиет. Тарихъ шіэныгъэхэмкіэ кан-

РЕДАКЦИЕМ КЪАТХЫРЭ ПИСЬМЭХЭР



Ар къуаджэу Хьалъэкъуае

къыщыхъугъ, янэ-ятэхэр апэу

колхозым хэхьагъэхэм ащы-

щыгьэх. КъагьэшІагьэм чІыгум

alэ хэлъэу, ащ къыхэкlырэм

гьо анахь унэгьо Іужьоу къуа-

джэм дэсмэ ащыщыгъ. Кол-

хозэу зыщылэжьагъэм цыхьэ

щыфашІэу щытыгъ, имылъку

къэухъумэгъэным къыгъэшlа-

гъэм фэлэжьагъ. Колхоз прав-

лением хэтэу, ревизионнэ ко-

миссием итхьаматэу илъэсы-

хиубытагь: гъабли, зауи, узи.

Къоджэдэс горэм ыгу хигъэ-

кІыгъэу цІыф къыІон ылъэкІы-

щтэп. А лъэхъаным зы коц

килограмм, зы натрыфышъхьэ

пае хьапс къыптыралъхьан

Къиныбэмэ Исмахьилэ къа-

Сэфэр ятэу Исмахьилэ иуна-

рыщыІэхэу псэугъэх.

бэрэ кънхьыгъ

Шъыпкъэныгъэ зыхэлъ цІыф

Непэ зигугъу къэсшІымэ сшІоигъор лэжьэкІо хьалэлэу, ежь къыгьэшІагьэм игугъу дахэкІэ аригъэшІызэ, шъыпкъагъэрэ гукІэгъурэ хэльэу къэзыхьыгъэ Хъодэ Сэфэр ары.

алъэкІыщтгъагъэ. ЦІыфхэм жабзэ къафигьотыгь, ыІорэм едэlугьэх. Къоджэдэсхэм Исмахьилэ лъэшэу агъэлъапІэщтыгъ, яупчІэжьэгъугъ, акъыл зиІэ лІыжъэу къуаджэм дэсхэм ахалъытэщтыгь.

Исмахьилэ илъфыгъэхэм зэкІэми ІофшІэныр шІу алъэгьоу ыпlугьэх. Зы ным къылъфыгъэмэ анахьыкІэу къоджэ унэм къинагъэу щыпсэурэр Сэфэр ары. Ащи ышмэ афэдэу мэкъумэщ сэнэхьат иІэу учетчикэу, етІанэ бухгалтерэу совхозэу «Путь Ильичам» илъэс 40-рэ щылэжьагъ. Джы ыныбжьыкІэ къытефи, пенсием кІожьыгьэу икъуаджэу Хьалъэкъуае щэпсэу.

Сэфэр сыд фэдэ ІофшІэн фагъэзагъэми, мыукІытэжьынэу ренэу ар зэшІуихыгъ. Сыдрэ ІофшІэни цІыкІукІэ ылъытагьэп, зэкІэри ишъыпкьэу ыгьэцэкІагь. Илъэс пчъагъэрэ Іоф зыдишІэгъэ цІыфхэм непэ къызынэсыгъэм ащыгъупшэрэп. «Сэфэр цІыф зэфагъ, умышІагьэмэ, зы соми пфитхыщтыгьэп,

джащ фэд, пшІагьэр сыдигьуи ыгъэкІодыщтгъагъэп» alo ахэм.

Сэфэр нэгушІо зэпыт, сыдигъуи упчІэжьэгъу уфэхъумэ шъыпкъагъэ зэбгъотылІэн цІыф. Зыщытхъужьыныр ишэнэп, хьарамыгъэ ыгу илъэп, хэткІи ыгу къабзэ. Ар гулъытэ чан зиІэ цІыф. Непэ щыІэныгьэм хэхъухьэрэ-хэшІыхьэхэрэм ар агъэгумэкіы, иакъылкіэ анэсы ыкіи зэхифын елъэкІы. ЦІыф къызэрыкІохэм ягукъауи, ягушІуагъуи адегощы.

Хъодэ Сэфэр иунагъо сабыих къихъухьагъ, зэкІэмэ техникумхэр, училищхэр къаухыгъэх, Іоф ымышІэу унагъом зы нэбгыри исэп. КІалэхэм анахьыжъэу Юсыф Лъэустэнхьаблэ дэт хьапсым «ІэпыІэгъу псынкіэм» исэу Іоф щешіэ. Ащ къыкІэлъыкІохэрэ Алыйрэ Юрэрэ Краснодар, Абрек Адыгэкъалэ ащэлажьэх. Ашыпхъу закъоу Минсурэ Псэкъупсэ щэпсэу, унагъо иІ, Хьатхъохъумэ яныс. Сэфэр къорэлъфыми, пхъорэлъфыми сабыий иl.

Хъодэ Сэфэр ишъхьэгъусэу лэлых, ягъомылапхъэ хьазыр

Замрэт (идунай ыхъожьыгъ, Тхьэм джэнэтыр къырет) зышъхьамысыжьэу лэжьагъэ, илъфыгъэхэм къурмэн зафишІыгъ. ЦІыфышІухэу, шъабэхэу, Іэдэб ахэлъэу ыпІугъэх. Сабыйхэм япіун дыкіыгъоу ар колхозым щылэжьагъ. Илъэс пчъагъэрэ былымэхъо фермэм шкІэІыгъэу кІуагъэ. НыбжьыкІэ натрыфлэжь звенэм хэтыгъ. Зэшъхьэгъусэхэм хьалэлэу къамылэжьыгъэ егъашІэм ашхыгъэп, акlуачІэ къызэрихьэу яунагъо агъэпсыгъ.

Сабыибэ зэрипІугъэм пае ным къэралыгъом орденхэр, медальхэр къыфигъэшъошагъэх.

Хъодэ Сэфэр унэгъо дахэ зиlэу, узэхъопсэнэу псэурэмэ ащыщ. Иунагъо ис пстэури зэгурыюхэу, шіу зэрэлъэгъухэу, зэрэлъытэжьхэу мэпсэух. Сэфэр икlалэхэм ягугъу чылэм бэрэ шіукіэ щашіэу зэхэпхыщт.

– КІалэхэм ягугъу дэйкІэ ашізу зэхэсхыгьэп, — ею ягьунэгъу бзылъфыгъэу МэщфэшТу Нурыет. — Узэхъопсэн бынунагъу. Нысэу яунэ къихьэхэрэри ежьхэм афэдэу ашъхьэ дагъасэх. Щагум амакъэ къыдэіукіэу зэхэпхыщтэп. Хьазэпыт, сыдигъо уахэхьагъэми. къыпфэчэфых.

Хъодэ Сэфэр зыдэлэжьэгъэ цІыфхэм непэ къызынэсыгъэм ащымыгъупшэу игугъу дахэкІэ ашІы. Ащ ехьылІагьэу апэу къоджэдэсэу узыlукlэрэм еупчlи, ищытхъу нэмыкі къыуиющтэп.

Ежь сыдигъо ујукјагъэми, нэщх-гущхэу къыппэгъокіын, уипсауныгъэ къыкІэупчІэн елъэкІы. Илъэсыбэрэ хьалэлэу зэрэлэжьагъэм пае медальхэу «За доблестный труд» зыфи-Іорэр, Лениныр къызыхъугъэр илъэси 100 зэрэхъурэм ипэгъокІ у къыфагъэшъошагъэх, сэкъатныгъэ зиІэхэм яобществэ къыритыгъ «Почетный член ВОИ» зыфиюрэр, юфшеным иветеран.

Сыдигъуи Сэфэр общественнэ ІофшІэнхэм ахэлэжьагь, бригадэм ипарторганизацие ипащэуи хъугъэ, народнэ контролым итхьаматэуи, судым изаседателэуи, профкомым хэтэуи илъэсыбэрэ къыхэкІыгъ. Джыри пенсием зэрэщыІэм емылъытыгъэу, общественнэ ІофшІэнхэр егьэцакІэх. Къуаджэм иветеранхэм ясовет итхьамат, Адыгэкъалэ иветеранхэм яорганизацие ипрезидиум хэт. Общественнэ Іофшіэнэу ыгъэцакіэрэм пае щытхъу тхылъ пчъагъэ къыфагъэшъошагъ.

Сэфэр ыныбжь бэмышІэу илъэс 80 хъугъэ. Шюу щы Іэр къыдэхъоу, илъфыгъэхэм. ахэм къакІэхъуагъэхэм янасып ылъэгъоу бэрэ джыри псэунэу тыфэлъаІо.

НАПЦІЭКЪО Мыхьамод. Іофшіэным иветеран. Сурэтым итыр: Хъодэ Сэфэр.

Тхьамафэм ихъугъэ-шlагъэхэр



Адыгэ Республикэм хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и Министерствэ къызэритырэмкІэ, шэкІогъум и 16-м къыщегъэжьагъэу и 22-м нэс республикэм бзэджэш Гэгьэ 58-рэ щызэрахьагь.

Ахэр: цІыфым ыпкъынэ-лынэ шъобж хьылъэхэр тыращагьэхэу 1, гьэпцІагъэ зыхэлъ бзэджэшІэгъи 3, тыгъуагъэхэу 21-рэ, хъункІэн бзэджэшІагъэч 1. машинэр рафыжьагъэу 2, нэмыкІхэри. Экономикэм ылъэныгьогогьуи 4-рэ аукъуагьэу хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм къыхагъэщыгъ. БзэджэшІагьэ зезыхьэгьэ нэбгырэ 49-рэ агъэчнэфыгъ, зэхафын алъэкІыгъэр процент 79-м

БлэкІыгъэ тхьамафэм къокІэ хэбзэгъэуцугъэр Адыгеим игъогухэм хъугъэ-шІэгъи 10 къатехъухьагъ. Ахэм нэбгыри 3 ахэкІодагь. нэбгыри 9-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ. Ешъуагъэу рулым кІэрысхэу водитель 60 къаубытыгъ, гъогурыкІоным ишапхъэхэр гьогогьу 3149-рэ аукъуагъэу къыхагъэщыгъ.

гъуагъэмкіэ, ыпэрэ мафэм ар ешъуагъ. Чэщым

урамым тетэу къырыкІозэ, ыпэ къифэгъэ унэм ихьанышъ, ащ уасэ зиІэ пкъыгъо горэ къыритыгъукІынэу рихъухьагъ. ПсэупІэм ищагу къыдигьотэгьэ шъэжъыер къызфигъэфедэзэ, шъхьаныгъупчъэм Іулъ сеткэр зэхиупкІэтагъ, ащкІэ унэ кІоцІым ихьагь. Аркъ бэшэрэбэу къыгъотыгъэхэр ытыгъунхэ гухэлъ иlагъ. Ау бырсырым бысымгуащэр къыгъэущыгъ, бзэджашІэм ар зельэгъум, бзылъфыгъэм заулэрэ хэпыджагъ, нэужым зигъэбыльыжьыгь. Хъульфыгьэу къытебэнагъэм итеплъэ зыфэдагьэр бзылъфыгьэм къыІотагъ, ар ыкІи нэмыкІ

оперативнэ къэбарэу alэ-

кІэлъыр къызфагъэфедэзэ, полицием иучастковэ

уполномоченнэхэм бзэ- хьыкумым ыгъэунэфыгъ ышІыгъ.

джашІэр къаубытыгъ. Хъу- ыкІи илъэси 2,6-рэ хьалъфыгъэм лажьэ зэриІэр псым дэсынэу унашъо

Зимылажьэр ыгъэмысагъ

УФ-м хэгьэгу кlоцl lофхэмкІэ и Министерствэ Тэхъутэмыкъое районымкІэ иотдел идежурнэ часть поселкэу Инэм щыпсэурэ илъэс 35-рэ зыныбжь бзылъфыгъэм зыкъыфигъэзагъ ыкІи ащ ылъэныкъокІэ бзэджэшІагъэ зэрэзэрахьагъэр полицейскэхэм къафиlотагъ. Бзылъфыгъэм къызэриІуагъэмкІэ, 2015-рэ илъэсым Іоныгъом и 22-м мы псэупІэ дэдэм щыпсэурэ илъэс 51-рэ зыныбжь хъулъфыгъэм

шъобж хьылъэхэр къытырищагъэх. БзэджэшІагъэр къызщыхъугъэ чІыпІэм следственнэ-оперативнэ купыр къэсыгъ. Бзылъфыгъэм къызэри-ІотагъэмкІэ, мы мафэм ишъхьэгъусэ дэжь ыпшъэкІэ зигугъу къэтшІыгъэ хъулъфыгъэр къэкІуагъ ыкІи ичІыфэ къыритыжьынэу ригъэзыгъ. Зэмызэгъыныгъэу азыфагу къитэджагъэм къыхэкlыкlэ, хьакІэр бзылъфыгъэм еуагъ ыкІи ыжэпкъ зэриутыгь.

Полицейскэхэм нэужым

Аркъ нэпцІым шъуфэсакъ

зэхащэгъэ оперативнэ Іофтхьабзэхэм къызэрагъэлъэгъуагъэмкІэ, бзылъфыгъэм пцІы ыусыгъ. Шъобж хьылъэхэр къытезыщагъэхэр зыдэпсэурэ хъулъфыгъэр ары. Ар къыухъумэу ыІозэ, лажьэ зимыІэм къэбар нэпцІ фигъэІугъ. КъызэрэнэфагъэмкІэ, пчыхьэм хъулъфыгъэр мы унэм щыІагъ, ау чІыфэр къырамытыжьынэу къызыраюм, зи химыІухьэу икІыжьыгъ. Мы Іофым епхыгъзу зэхэфынхэр макloх.

Илъэси 2,6-рэ хьапс тыралъхьагъ



БзэджэшІэгъэ хьылъэ заулэ зезыхьэгъэ хъулъфыгъэм ылъэныкъокІэ къызэІуахыгъэ Іофым Кощхьэблэ район хьыкумыр хэплъагъ ыкІи ащ

лажьэ зэриІэр къэзыушыхьатырэ унашъо ышІыгъ. Илъэсэу тызхэтым иІоныгъо мазэ. пчэдыжьым сыхьатыр 5.00-м адэжь, шъэжъыекІэ зыхэпыджэгъэхэ бзылъфыгъэр медицинэ учреждением къагъэсыгъ. Мы бзэджэшІагъэр зезыхьагъэр хэбзэухъумакІохэм псынкІэу агъэунэфыгъ, ыпэкІэ хьапсым дэсыгъэ илъэс 22-рэ зыныбжь кІэлакІэр охътабэ темышІэу къаубытыгъ. Полицием зэхищэгъэ оперативнэ Іофтхьабзэхэм къызэрагъэлъэ-

АР-м хэгьэгу кіоці ІофхэмкІэ и Министерствэ изэфэхьысыжьхэм къызэрагъэлъагъорэмкІэ, 2015-рэ илъэсым имэзи 10 алкоголь нэпцІыр зэращэрэм епхыгьэ хъугьэшІэгъэ 218-рэ агъэунэфыгъ, шапхъэхэм адимыштэрэ аркъ литрэ 330рэ фэдиз къаlахыгъ.

Сакъыныгъэ къызхэжъугъэфэнэу, аркъ нэпціыр, зыхэшіыкіыгъэр ыкІи изытет зыфэдэр шъумышІэрэ продукциер шъумыщэфынэу хэбзэухъумакІохэм зыкъышъуфагъазэ. Джащыгъум шъуипсауныгъи, шъуищы-Іэныгъи къэшъуухъумэщтых.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республи-

кэм лъэпкъ

ІофхэмкІэ, ІэкІыб

къэралхэм ащы-

псэурэ тилъэпкъэгъу-

хэм адыряІэ зэпхы-

ныгъэхэмкІэ ыкІи

къэбар жъугъэм иамал-

хэмкІэ и Комитет

Адресыр: ур. Кре-

стьянскэр, 236

Редакциер

зыдэщыІэр:

385000,

къ. Мыекъуапэ,

ур. Первомайскэр,

197.

ТИЗЭІУКІЭГЪУХЭР



ФэгушІуагъэх, **КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНЫМ** еплъыгъэх

Лъэпкъ культурэмрэ искусствэмрэ ащыціэрыіоу, къуаджэу Тэхъутэмыкъуае, Тэхъутэмыкъое районым яцІыф гъэшІуагъэу, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыціэкіэ щытым ильэс 53-рэ артистэу Іоф щызышіэгьэ Пэрэныкъо Чатибэ июбилей фэгъэхьыгъэ зэхахьэ мэфэкум Мыекъуапэ щыкіуагъ.

Урысыем инароднэ артистэу, Лъэпкъ театрэм ирежиссер шъхьа-Іэу Кукэнэ Муратэ зэрищэгъэ пчыхьэзэхахьэм къыщыгущыІагьэх Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэу Къулэ Мыхьамэт, театроведзу Шъхьаплъэкъо Къэсэй, республикэм и Парламент идепутатэу Валерий Сороколет, Адыгеим инароднэ артисткэу Жэнэ Нэфсэт, Адыгэкъалэ иадминистрацие культурэмкіэ игъэюрышІапІэ ипащэу Хъодэ Адамэ, Шэуджэн районым иадминистрацие



шІуагьэхэм, пчыхьэзэхахьэм хэлажьэхэрэм лъэшэу зэрафэразэр игущыІэ къыщыхигьэщыгь.

Артистэу, драматургэу Пэрэныкъо Чатибэ ипьесэ техыгъэ спектаклэу режиссерэу Тхьакlумэщэ Налбый ыгьэуцугьэу «О, си Тхь, къысфэгъэгъу!» зыфиlорэр Льэпкъ театрэм иартистхэм къагъэлъэгъуагъ.

культурэмкіэ игъэІорышіапіэ ипащэу Юсупэ Тимур, Адыгэ Рес-

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэр-

пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкІ̂э ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ -ы с Гпы гъз ГорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 3250 Индексхэр 52161 52162

Зак. 1001

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

> МэщлІэкъо Саид

зыхьырэ секретарыр ЖакІэмыкъо Аминэт

ПшъэдэкІыжь

ИСКУССТВЭМРЭ ЗЭКЪОШНЫГЪЭМ ИГЪОГУХЭМРЭ

ИІэпэІэсэныгъэ къетэжьы



Къэбэрдэкъо Муратэ Налщык къыщыхъугъ. Илъэси 7-м итэу фортепианэм зыфигъасэу ыублагъ, кІэлэцІыкІу музыкальнэ еджапІэм ыуж искусствэхэмкІэ апшъэрэ

гъэсэныгъэ Налщык щызэригъэ-

Къэбэртэе-Бэлъкъарым инароднэ артистэу, композиторзу, пианистэу Къэбэрдэкъо Муратэ апэрэу иконцерт Мыекъуапэ къыщитыгъ. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние исимфоническэ оркестрэ игъусэу классикэм хэхьэгъэ произведениехэр, тилъэпкъ мэкъамэхэр щыжъынчыгъэх.

гьотыгь, Санкт-Петербург консерваториер къыщиухыгъ. Темыр Кавказым щызэлъашІэрэ композиторэу ХьаІупэ Джэбраил ипащэу концертхэм ахэлажьэу зеублэм, илъэс 13 ныІэп ыныбжыыгъэр.

 Лъэпкъ искусствэм ыбзэкІэ къэпІотэн плъэкІыщтыр бэ, игупшысэхэм тащегьэгьуазэ Къэбэрдэкъо Муратэ. — Тэ, адыгэхэм, тифольклор баеу щыт. Сыфай тилъэпкъ мэкъамэхэр шэпхъэ лъагэм диштэхэу дунаим нахьыбэрэ щызэхахынхэу. Мыекъуапэ сыкъезыгъэблэгъагъэхэм, ситворчествэ зышІогъэшІэгъонхэм гъэзетымкІи «тхьашъуегъэпсэу» ясюжьы сшюигъу.

АдыгабзэкІэ матхэ, еджэ, дэгъоу мэгущыІэ композиторэу илъэс 29-рэ зыныбжыыр. С. Рахманиновым ипроизведениеу Паганини фэгъэхьыгъэ рапсодиер, адыгэ къашъомэ яхьылІагъэу М. Къэбэрдэкъом ыусыгъэр, нэмыкІхэри филармонием щыІугъэх. Адыгэ Республикэм изаслуженнэ журналистэу ТІэшъу Светланэ зэрищэгъэ концертым лъэпкъ зэфэшъхьафхэр еплъыгъэх.

Къэралыгьо филармонием ипащэу Лышэ Рустем, Адыгэ Республикэм культурэмкІэ иминистрэу Къулэ Мыхьамэт пчыхьэзэхахьэм къыщыгущыІагьэх. Къэбэрдэкьо Муратэ шІоу щыІэр къыдэхъунэу фэлъэlуагъэх, шlухьафтынхэр фашІыгъэх.

Опсэу, Мурат! Искусствэм пыщагьэхэр бгьэгушІуагьэх, льэпкъмынестепест съэпытыствении уи ахьыш у хэолъхьэ. Концертхэр Адыгэ Республикэм къыщыптынхэу узэрэфаер къытэпІуагъэшъ, тыкъыожэщт. ШІукІэ тызэІокІ. Симфоническэ оркестрэм ихудожественнэ пащэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артистэу Аркадий Хуснияровым къызэрэтиІуагьэу, Іоф къыбдэшІэгьошlу, лъэпкъ искусствэр лъызыгъэкІуатэрэмэ зэу уащыщ. Уисэнэхьат гухахъоу хэбгъуатэрэр къыотэжьы.

О ДЗЮДО

Ящэнэрэ чІыпІэр гъунапкъэп

Урысые Федерацием дзюдомкіэ и Кубок къыдэхыгъэным фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъоу Великий Новгород щыкlуагъэм Дэхъу Азэмат джэрз медалыр къыщыдихыгъ. Тибэнакіо Мыекъуапэ къызегъэзэжьым,

Яонтэгъугъэхэм ялъытыгъэу нэбгырэ 380-рэ алырэгъум щызэіукіагъ. Кощхьаблэ щапіугьэ Дэхъу Азэмат килограмм 60-м нэс къэзыщэчырэмэ янэкъокъугь. Москва, Тюмень, нэмыкІхэм ябэнакІохэм атекІуагъ, ау финалныкъом зэlукlэгъур щышlуахьыгъ. Джэрз медалым икъыдэхын тибатыр псынкІэ къыфэхъугъэп. Европэм и Кубок къэзыхьыгъэу, фэшъхьаф зэнэкъокъудехепын едыкыр чыпы жех къашыдэзыхыгъэ бэнэкІо лъэшэу Махьир Гасановым ІукІагь, ар Москва илlыкly. Адыгэ батырым текІоныгъэр къыдихи, ящэнэрэ чІыпІэр къыфагъэшъошагъ.

 Дэхъу Азэмат алырэгъум псынкІэу зыщегъазэ, гупшысагъэ _къызыщыхегъафэ, — къытиІуагъ

Адыгэ Республикэм дзюдомкІэ ихэшыпыкІыгъэ командэ итренер шъхьа в Бастэ Сэлымэ. -Сэнаущыгьэу хэлъыр къызэlуихынымкІэ амалышІухэр иІэх.

- Ящэнэрэ чІыпІэр Азэмат фыхахыгъэм фэд, — зэдэгущы эгъур лъегъэкІуатэ А. Дэхъум итренер-кІэлэегъаджэу Нэпсэу Бислъан. — Урысыем изэнэкъокъу илъэс 21-м нэс зыныбжьхэм гьогогьуищэ ящэнэрэ чІыпІэр къыщыдихыгъ. Илъэс 23-м нэс зыныбжьхэм язэlукlэгъу джэрз медалыр къыщихьыгъ. Урысыем и Кубок фэбанэзэ, гъогогъуитІо ящэнэрэ чІыпІэр къыфагьэшъошагь. СНГ-м и УІэшыгьэ КІуачІэхэм язэнэкъокъу мыгъэ ящэнэрэ чыпіэр къыщихьыгъ.

БэнакІом дзюдом зыфигъасэу



зеублэм, ятэу Бислъан ары тренерэу иІагьэр, джырэ уахътэ ипащэр Нэпсэу Бислъан. Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрэкІэ и Институт къыухыгъ. Адыгеим спортымкІэ ихэшыпыкІыгъэ командэхэм яІэпэІэсэныгъэ зыщыхагъэхъорэ Гупчэм зыщегъасэ.

дехеІпыІн еденешЯ оркІэ гъунапкъэхэп, Азэмат. Тыжьын, дышъэ медальхэр къэпхьынхэу амалышІухэр уиІэх. Къулайныгъэмрэ нарт кіуачіэмрэ зэгъусэхэу бгъэфедэхэзэ, Адыгэ Республикэм ыцІэ спортышхом нахь лъагэу щыпІэтынэу Тхьэм тыпфельэІу. Тренер дэгъухэр, ныбджэгъушіухэр уиіэх. Зэнэкъокъухэм ауж

адыгэ быракъыр уашъхьагъ щаІэтыгъэу нэпэеплъ сурэтхэр птырахынхэу уик асэшъ, уигухэлъышІухэр къыбдэхъунхэу «Адыгэ макъэм» еджэхэрэм аціэкіэ пфэтэІо.

Сурэтым итхэр: Нэпсэу Бислъанрэ Дэхъу Азэматрэ.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.